

72136

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİ İÇİNDE RESİM EĞİTİMİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NALAN PEKER

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 8 Haziran 1998

Tezin Savunulduğu Tarih : 24 Haziran 1998

Tez Danışmanı:

Öğr. Gör. Teoman SÜDOR

Diğer Jüri Üyeleri

Doç. Dr. Semra Aydın (İTÜ)

Öğr. Gör. Ferhan G. Çelik (İTÜ)

HAZİRAN 1998

ÖNSÖZ

Tez konumu eğitim alanında seçmemim nedeni, Lise Düzeyinde Resim Öğretmenliğini halen sürdürüyor olmamdır.

Bu süreç içinde, üniversite eğitimimi yeniden sorgulamayı ve eğitimin alt basamaklarında resim eğitiminin nasıl verilmesi gerektiği sorusunu gündeme getirdi. Böyle bir soruyla başlayan araştırmam da; özellikle vurgulamak istediğim nokta, resim eğitiminin uygulama mantığının düşünsel sürece dayalı bir sistem içinde ele alınmasıdır

Araştırmam sona erdiğinde geçmişe yönelik hataları görebiliyor ve resim eğitiminin nasıl olması gerektiği sorusuna cevap verebiliyor olmam ulaştığım noktadır.

Çalışmam süresince görüşlerini ve desteğini esirgemeyen kişilere teşekkür ederim.

NALAN PEKER

Haziran 1998

İÇİNDEKİLER

ÖZET	v
SUMMARY	viii
GİRİŞ.....	1
2.SANAT EĞİTİMİ	3
2.1 Resim Eğitiminin Tarihçesi.....	3
2.1.1. Batı'da Resim Eğitiminin Süreci.....	3
2.1.2. Ülkemiz'de Resim Eğitiminin Süreci.....	8
2.1.2.1. Cumhuriyet Dönemine Kadar	8
2.1.2.2. Cumhuriyet Dönemi.....	9
2.2.Milli Eğitim Sistemi İçinde Resim Eğitimi.....	10
2.2.1..Mili Eğitimin Temel Amaçları.....	10
2.2.2.Resim Dersinin Genel Amaçları.....	12
2.2.3.Resim Dersinin Milli Eğitim Sistemi İçindeki Yeri.....	14
2.2.3.1.Anaokullarında Resim Eğitimi.....	15
2.2.3.2.İlköğretimde Resim Eğitimi.....	17
2.2.3.3. Liselerde Resim Eğitimi.....	18
2.2.3.4.Üniversitelerde Güzel Sanatlar Eğitimi.....	20
2.3.Temel Sanat Eğitimi.....	23
2.3.1. Elemanlar.....	25
2.3.1.1. Çizgi.....	25
2.3.1.2. Leke	26
2.3.1.3. Renk.....	27
2.3.1.4.Nokta..	28
2.3.2.İlkeler.....	29
2.3.2.1. Denge.....	29
2.3.2.2. Ritm.....	29
2.3.2.3. Şiddet, Egemenlik.....	30
2.3.2.4. Birlik,Teklik.....	31
2.3.3. Doku	31
2.3.4. Form.....	32
2.3.5. Kompozisyon	33
2.4. Sanat Eserleri Analizi.....	34

3.SONUÇ	35
KAYNAKLAR.....	44
EKLER.....	47
ÖZGEÇMİŞ.....	71

ÖZET

Milli Eğitim sistemi içinde Temel Sanat Eğitiminin konu olarak alındığı bu tezin giriş bölümünde konunun önemi sanat eğitimi almanın gerekliliği ve saptanan sınırlar belirtildi.

Sanat Eğitiminin tarihçesi başlığında resim eğitiminin tarihçesi incelenerek Batıda ve ülkemizde gelişim süreci anlatıldı.

Batıda Endüstri Devrimi'nin yaşanmasıyla sanatın okullara girmesi paralellik gösterdi.Sanat Eğitimi kuramları her ülkenin kültürel koşullarına bağlı olarak gelişti.Bu alanda W.Smith J.Ruskin, Pestalozzi F.Cizek, Lowenfeld, Dewey, H.Read ve Simmem'in görüşlerine yer verildi.20.yy. da teknolojinin hız kazanması,bu alanda tasarım ve tasarımcıya ihtiyaç duyulması 1919 yılında Bauhaus Okulu'nun kurulmasını sağladı. Buradaki eğitimin amacı,değişen dünya düzeninde teknoloji ile sanatın birleşimini sağlayarak,halk sanatlarına dönüş yaparak,böylelikle sanatı günlük yaşama sokmaktı.

Buradaki Temel Sanat Eğitimi, hazırlayıcı bir öğretim olarak ele alınıp, hem uygulama hemde sanat eseri analizi ile kuramsal bir yapıya oturtuldu.Zihinsel birikimi çok farklı malzemeyle sanatsal forma dönüştürmeyi amaçlayan Bauhaus'da eğitimin ussal anlamda verilmesi amaçtı.

Bauhaus'u aşırı fonksiyonelci bulan bir grup filozof,bilim adamı,matematikçi ve sanatçılar1944 hareketi olarak adlandırılan(içinde Gordon, Guilford, Osborn, Puankare, Sartır ve Mc Kim gibi isimler bulunan) grup, sanat ve bilimin eşdeğerliğinden yana bir eğitimi savundular.

Ülkemizde Resim Eğitimi'nin süreci;Cumhuriyet Öncesi ve Cumhuriyet Sonrası olarak ele alındı.

Cumhuriyet Öncesi Resim Eğitimi en dar anlamıyla Nakkaşhanelere kadar indirilerek ele alındı.Sonrasında ilk defa 1793-94 yıllarında kurulan Mühendishane-i Berri Hümayun'da uygulamaya başlanan Resim Eğitimi teknik çizim olarak yapıldı.Ardından Harbiye Mektebinde görülmesi,1864 yılında Menşe-i Muallim Öğretmen Okullarının açılmasıyla liselere resim Öğretmeni yetiştirilmeye başlandı.1883 yılında Osman Hamdi Bey tarafından Sanayi-i Nefise Mektebinin kurulmasıyla sanat eğitimi sivil bir boyut

aldı.Okulu bitirenler yurt dışındada eğitime gönderildi ve bir kısmı ülkemizde sanat eğitimcisi olarak görev yaptı.

Cumhuriyet Dönemine kadar açılan eğitim kurumlarında resim eğitimi belli bir kurama göre yapılmadığından,daha dar anlamda bir sanat eğitimi uygulamasıdır.

Cumhuriyet Döneminde her alandaki gelişme, sanat eğitimi alanında da gerçekleşti. Bu alanda J.Dewey yurda gelerek incelemelerde bulundu.1926 yılında kurulan Gazi Eğitim Enstitüsü'nde,1932 yılından itibaren Resim Bölümü açıldı. Bu gelişmeyi Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Ensttüsü ve İzmir Eğitim Enstitüsü izledi.

Cumhuriyet Döneminde eğitimi düşünme, .yaratma, yetenek geliştirme, ve uygulama sürecine dayandıran Köy Enstitüleri çok kısa bir zamanda önemli başarılar sağladı. Ancak 1947 yılında kapatıldı.

Milli Eğitim Sistemi içinde Resim Eğitimi Bölümünde, öncelikle Milli Eğitim Temel Kanunu incelenerek, "eğitim programlarının bireyin yeteneklerini geliştirecek şekilde planlanması ve sanat eğitimine geniş anlamda yer verilmesi " fikrinin savunulduğu anlatıldı.

Eğitim süreci içinde, ilgi,istidat ve kabiliyetleri olan öğrencilerin farkedilmesi, onların yetenek alanlarına yönlendirilmesi,devletin bu alanda okul açmasının kanun gereği olarak öngörüldüğüne dikkat çekildi.

Milli Eğitim Temel Amaçları belirtildikten sonra, İlköğretim ve Lise düzeyinde Resim Dersi Amaçları aktarıldı.Sonrasında Milli Eğitim Sistemi içinde, Resim Eğitimi tartışmaya açılarak, programlarda sunulan hedefler ve içeriğin gerçek anlamda yaratıcı, özgün, bireylerin yetişmesiyle bağdaşmadığı fikri savunuldu.

Bu aşamadan sonra Anaokullarından başlayarak resim eğitimi aşama aşama ele alındı.

Anaokullarında resim eğitiminin ilk basamağı çizgisel karalamalar ile başladığı sonrasında kendiliğinden gelişerek, renk açısından zengin,özgün kompozisyonlara dönüştüğü dile getirildi. Anaokulu sürecinde sağlıklı bir resimsel gelişimin gerçekleşebilmesi için, sınıf öğretmenlerinin sanat alanında yetişmesi kadar, sanat eğitimcilerinde çocuk gelişimi konusunda bilgilenmesinin önemi üzerinde duruldu.

İlköğretim düzeyinde, çocuğun okula başlamasıyla, resim çalışmalarından uzaklaşması, okuma-yazma sürecinin zorunlu bir disiplin ile verilmesi, çocuğu çizgi dilinden uzaklaştırmaya başlaması üzerinde duruldu. Yine ilkokul sınıf öğretmenlerinin resim eğitimi ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları, resim dersinin saatleri yanlış uygulamalar ile doldurulması yada hiç yapılmaması gerçeği ifade edildi.

Bunun yanısıra geçen yıla kadar yaşanan Anadolu Liseleri ve Kolejlere hazırlanmanın çocuklardan ve sanat eğitiminden çaldığı zaman dile getirildi.

İlköğretimin ikinci kademesinde de ilkokula bağlı yanlış uygulamalar ile çocukların eğitildikleri anlatıldı.

Lise düzeyinde resim dersinin seçmeli oluşu, gencin üniversite sınav sistemine yönelik derslere ağırlık vermesi, sanattan kopuşa yol açtığı söylendi. Şu anda uygulamada olan Müfredat Programı verilerek, tartışmaya açıldı. Ülkemizde Lise mezunu gençlerin Üniversiteyi kazanma oranları göz önünde bulundurulduğunda; büyük bir kitlenin sanat eğitimi almadan mezun olması, yaşanan kültürel boşluğun sebebi olarak gösterildi.

Üniversite düzeyindeki Resim Eğitimi, lise düzeyindeki eğitime bağlı olarak ele alındı. Bu bölümde Güzel Sanatlar Fakültelerinde ki eğitim ve genel olarak üniversitelerdeki Güzel Sanatlar Dersi üzerinde duruldu.

Güzel Sanatlar fakültelerini seçen öğrencilerin Öğrenci Seçme Sınavı ve Özel Yetenek Sınavları ile sınanması, okulların sınav sistemi ve bu sistemin doğurduğu kurslar ve genel eğitim sorgulandı.

Ayrıca Güzel Sanatlar Eğitiminin Sanat Eğitimsi yetiştiren fakültelerdeki eğitim en doğru şekilde gerçekleşirse alt eğitim kurumlarına eğitimci olarak dönecek mezunlar ile sorunların aşama aşama çözülebileceği fikri savunuldu.

Ayrıca genel olarak, 1983-84 öğretim yılından itibaren okutulan Güzel Sanatlar Dersinin amacına ulaşp ulaşmadığı sorunu dile getirildi.

Temel Sanat Eğitimi Bölümünde, medya organlarıyla kuşatılan bireyin görsel kirlilik ile karşı karşıya kaldığı ve seçici algılarının gelişmesinde bu eğitimin çağımız için gerekliliği savunuldu.

Temel Sanat Eğitimi, eleman ve ilkeler önderliğinde, malzeme ile düşünme arasında bağlantı kurarak üretme yeni biçim ve formlar yaratma süreci olduğu anlatıldı.

Öğrenci merkezli anlayışla bu sistemin eğitimin alt basamaklarına indirilmesi gereği savunuldu. Güzel Sanatlar Fakültelerinde ki Temel Sanat Eğitimi ve Mimarlık

fakültelerinde ki Temel Tasar dersinin ilköğretim ve lise düzeyinde geçirilen Resim eğitiminin yerini doldurmak için verildiği fikri savunuldu.

Bu aşamadan sonra Temel Sanat Eğitiminin Elemanları; Çizgi, Leke, Renk, Nokta , İlkeleri; Denge, Ritm, Şiddet-Egemenlik, Birlik-Teklik, kavramları açıklandıktan sonra, Doku, Form, Kompozisyon ayrıca ele alındı. Sanat Eserleri Analizi, Temel Sanat Eğitimi içinde öğrenilen eleman ve ilkelerin Sanat Tarihi örnekleri üzerinde,eserin kurgusal yapısını inceleme, bir problem çözme anlayışı içinde düşünsel sürece dayandırılması olduğu ifade edildi.Sanat Eseri Analizi ile öğrenci bakmak ile görmek arasındaki farkı öğrenecek,eleştiri yetisi gelişecek ve gerek kendi çalışmalarında gerekse arkadaşlarının işlerinde eleman ve ilkeleri aramaya yönelecektir. Böylelikle Sanat Tarihindeki her yapıtın belirli kavramlar çerçevesinde geliştiği fikrini bu eğitimle kazanacağı görüşü savunuldu.

Sonuç bölümünde,Temel Sanat Eğitiminin Eleman ve İlkeleri ile Sanat Eseri Analizi Uygulamalarının ışığı altında eğitimin alt basamaklarında resim eğitiminin artık “Temel Plastik Sanatlar Eğitimi Uygulamaları” altında nasıl verilmesi gerektiği üzerine yöntem oluşturmaya çalışıldı

SUMMARY

This study's subject is the situation of basic art educations in Turkish Public Education System. At the part of introduction have emphasized necessities of getting art education and it's limits.

In the part of history of art education had investigated, history of art education in west ant Turkey.

When the became industry republic, art have began entrance to the schools. Art education theories developed according to every countries own culturel structures. In this field important investigators are W. Smith, J. Ruskin ,Pestalozzi, F.Cizek, Lowenfield, Dewey, H. Read, and Simmern. Also this study explained their opinions. In the 20th. century fast of the changing technology have begane need artistic design and designers. So that Bauhaus school have established in 1919. That school's aim was use with techology and art together in the changing word sytem. So, art will have entrance to the daily life.

Bauhaus's basic art education was prepearing education That explained both use and art work analisys theoretical structure. However, Bauhaus's aim was using to he different materials for mental accumulation.

For the a group of phylisophs, science men, mathematicians and artists Bauhaus was too functional. That groups name was 1944 actions. That groups members was Gordon, Guilford, Osborn, Puankare, Sartir and Mc Kim. For that people art and science was must be equal in the education.

Art education in Turkey have two peroids. One is before republic and other one is after from the republic.

Art education before republic have taken part in Mühendishane-i Berri Hümayun first time which was established in 1793-94 years. In that school art educations was made of technical draw. After, Harbiye Mektebi established. After that, Menşe-i Muallim Schools established in 1864. Theese school's aim was educated the students for to be art teacher at the high schools. In 1883 Sanayi-i Nefise Mektebi established from by Osman Hamdi. With this school art education has been civilized. Some of gratuaters of that school's have send the abroad. For get art education. Some of theese students have came back to Turkey and who had been art educator.

Up to republic all the art schools education was has not got a theory. So, art education's field stayed narrow.

Lots of developing have became during the republic period. Also that changing effected to the art education. In that period J. Dewey came to Turkey for investigate to the education.

Gazi Education Institute has in 1926. The art section of this school opened as from 1932. After that ,Marmara University Atatürk Education Instiute and İzmir Education Instiutes opened.

The other important school was villiage institutes of republic period. Theese Institutes education was thinking, creativing, developing of abilites and contempary. It was also so succesful, but it has closed on 1947.

The section of Art education in Public Education system, have researched Public Education of basic law. Education programs might have developed personal abilities and art education. During the education period students must have directed for their own interested fields and abilities, for public Education of basic law.

After from the emphasized public education's basic aims, explained art lessons aims for primary and lise levels. After from that told, art education in public education system. Also, that aims discussed in the using and it's contains.

However , art education has discussed from kindergartens to the Universities. Art education's first step started with blackboards for kindergartens students. Later that personal compositions. The kindergartens teacher's must know art and children's psychology.

When a child come to primary school who start far away from draw. Also, primary schools teachers hasn't got for teaching art lessons enough education.

However, art education was not important as from last year because first education schools students was must pass the exams of Anatolian High Schools and Private Colleges. Second of first education level, there was teaching lots of wrong information.

At the lise level, art lessons is choosen. The lise students have to study for University exams.

So that, Lise students started far away from the art education, because it is not necessary for the universities entrance. Lots of teenagers has grown up without art education. That is the cause of culture free.

When a students come to university level who meet art education in Fine Art Faculties. Some of Universities have fine art lessons but it is not enough. If a students wants to go the fine art section who have to pass two exams-One of these exams are generally and other one is special abilities exams. These exams and preparing for these exams and their effects has researched. In addition, if a students can get the true education, he can teach, trues.

For that fine art. Education has discussed. In addition what was the fine arts lessons aim and how is it now it has discussed, which had taught from 1983-84 academic years.

The section at basic art education emphasized . There are no education programs on press. That's effects is impossible for youngs . So it is show that art education. Necessary for all youngs.

Basic art education has got two important sections. One of is principle and other one is element.

Basic art education is also should use with materials and thinks together. And then, it creatives productions, new shapes and forms.

The center of the art education should be student. The art education isn't very well at the level of primary school and high schools. For that, when the students go to Fine Arts Faculties and

Architectural Faculties who have to take basic art education and basic design lessons. So, basic art education lessons must be very well at the primary and high schools.

Basic art Education's elements are draw, stain, colour and point its principles are balance, rhythm, violence, independent and oneness. After all that concepts explained, Texture, composition and form with details.

The students are going to learn investigate of elements and principles with art product analysis.

Also, they are going to learn differences between looking and seeing. So, students have started to look for the differences between own drawings and other friends drawings. So that they will see the differences of the art history.

At the part of end, have explained how must to be art education, and art product analysis, from kindergartens to Universities.

1.GİRİŞ

Çağdaşlaşmanın, teknolojiyi kullanma ve sahip olma kavramlarıyla eşdeğer tutulduğu; insanların tükettikçe mutlu olabileceklerine inandıkları, kültür ve sanattan yoksun yoz kültürlerin olduğu süreçlerde bireyler, her geçen gün yalnızlığa itilirler.

Yaşamın ve doğanın zenginliklerini tanımayan, yapay doğal ortamlarla sınırlanan, doğanın kendi içinde yapısını estetiğini farkedemeyen birey, kendi içinde barışıklığı sağlayamadığından ilgisi sadece kendi eğitim alanıyla sınırlı, yaşamın anlamını ve anlamlandırmayı bilemediğindende mutsuzdur..Kendi adına birey olamadığından, özgürlüğünü yitirme tehlikesiyle karşı karşıya; yığın insanı olmak durumundadır. Özgür olabilen birey,herşeyden önce tüm duyu organlarını kullanabilen, kendisiyle barışık, doğayı ve yaşamı seven varlıktır. İnsanı sadece akli değil, duyumcul yönleri insan yapabilir.

İşte bu anlamda Sanat Eğitimi duyguları, duyarlılıkları eğittiğinden; özgür bireyin - kendisi olabilen bireyin- yetişmesinde en önemli araçtır. Bu anlamda sanat, teknoloji ve bilimin sağladıklarını kullanarak, bireyin daha güzel insan olabilmesi ve yaşanılır dünya yaratılması için çağdaş dünyada bir gereksinimdir.

2000'li yıllara iki kala, dünyanın durumu göz önünde bulundurulduğunda, çevre kirliliği, küresel ısınma, ve ekolojik dengedeki bozulma hızla arttığından daha yaşanılır bir dünya sağlamak için insanların küçük yaşlardan itibaren sanatla kaynaşmalarının sağlanması gerekmektedir. İnsancıl duyguları devamlı beslenen, birey doğayı ve sanatı sevmekle kalmayacak, çevresindeki diğer insanlarda sevdirmenin sorumluluğunu taşıyacaktır.

Bu tezin içeriğini oluşturan yaklaşım, Sanat Eğitimi içinde Resim Eğitimi'nin ülkemiz eğitim sistemi içinde ki değer anlayışı ve yaklaşımları değerlendirilerek, sınırlı şartlarda amacından uzak görsel anlamda güzel olarak nitelendirilen çalışmalar

mantığından uzaklaştırıp, yaratıcı, düşünsel bir anlayışa oturtmaktır.

Ancak problemi belirlerken, problemi oluşturan şartlar ele alınarak incelenmiştir.

İlköğretim, lise ve üniversite düzeyinde ele alınan Resim Eğitimi sorunları eğitim alanında yaşanan diğer problemlerle bağlantılı olması nedeniyle hep gerilere itilmektedir..O nedenle Resim eğitiminin problemleri, eğitim sistemimizin sorunlarının bir parçasıdır.

Araştırmada Anaokulundan Üniversite eğitimi sonuna kadar belirlenen kapsam içinde, çocuğun ve gencin çizgisel gelişim evrelerine değinilmemiş; gerek bu konuya ilgi duyanların gerekse eğitimcilerin bu konuda görüş sahibi olduklarına kanaat getirilmiştir.

Temel Sanat Eğitimi'nin, görme, düşünme, inceleme, yaratma mantığının eğitimin alt basamaklarına aktarıldığında, Resim Eğitimi'de amacına ulaşmış olacaktır. Bu anlamda Temel Sanat Eğitimi'nin eleman ve ilkeleri ele alınarak eğitimin alt basamaklarında nasıl uygulanmasına yönelik yaklaşım dile getirilmiştir.

2.SANAT EĞİTİMİ

2.1.Resim Eğitiminin Tarihçesi

2.1.1.Batı'da Resim Eğitiminin Süreci

Sanat eğitiminin tarihsel sürecini incelerken, yaşanan yüzyıla ve ülkenin ihtiyaçlarına göre belirlenen kuramların, bugünü değerlendirmede kaynaklık edebilmesi önemlidir.

Sanat eğitimi, toplumlardaki kültürel, bilimsel, politik, teknolojik değişikliklerden etkilenerek biçim kazanmış; günümüze ulaşmıştır.Her ülkenin kültürel koşulları, yaşanan ülkenin sanat eğitiminde farklı gelişmelere neden olmuştur.

Sanat eğitimiyle ilgili görüşler, bu eğitimin başlangıcını Platon a kadar indirmekle beraber gerçek anlamda 19. y.y. başlarında söz konusu edilerek; eğitim sisteminde yerini almıştır.

19.yy.`da Batı'da endüstri devriminin yaşanmasıyla sanatın okullara girmesi paralellik gösterir.Amaç endüstri toplumunun ihtiyaçlarına sanatsal biçim verecek kişileri yetiştirmektir.

Bu süreçte İngiliz W.Smith'e göre sanat öğrenilebilen bir etkinlik olarak,basitten karmaşığa giden bir yöntemle öğretilir.Önemli olan, gelecekte yarar sağlanacak bireylerin yetişmesidir.

Yine İngiliz J.Ruskin'in kopye sistemine dayalı basitten karmaşığa giden bir yöntemle elin beceri kazanmasını vurgular.

Pestalozzi'ni öğretisi ve ilkeleri çerçevesinde öğretim programlarında yer alan temel çizim dersleri, belli aşamalar içinde çocuğun etkin olmasını ve çocuktaki karanlık ve karmaşık görünüşlerin açık seçik, berrak kavramlara dönüşmesini sağlamak için konmuştu.Temel gereçler sayı, form ve dildir.İkinci sırada yer alan form, ölçülere dayanarak geliştirilir.Dörtgenlerin kullanımıyla ölçme kolaylaştırılır.Yatay ve dikey çizgiler açılar ve eğriler arasındaki ilişkiler üzerinde durulur.Resim derslerinin gözü ve eli eğittiğine inanılmaktadır. Dörtgenler yoluyla yapılan saptamalar, kurs ve derslerin ilerlemesiyle ortadan kalkar, artık göz ölçmeye alışmıştır,serbest çizgiyle yetkin bir doğrulukta çizimler yapılabilmektedir.

Matematiğin ve sayının en saygın yeri aldığı ve bir çeşit bilgi Kuramına dayanan bu görüşlerde ise artık sanat öğretilebilirliği ile bilgisel boyutunda anlaşılıyordu. (1)

Eğitim amaçlı resim ve çizim derslerinde Froebel resmin plastik elemanlarını sistemli oyun programı içinde vermeyi amaçlamıştır.

20.yy.'dan itibaren endüstrileşmenin hız kazandığı ülkelerde sanat eğitime ilginin arttığı dikkat çeker.Bu süreçte yapılan önemli kongreler; 1900'de Paris, 1904 Bern, 1908'de Londra ve 1912'de Dresden'de gerçekleşmiştir. Artık çocuğun bir bütün olarak araştırıldığı, çocuk dünyasının keşfedildiği ve yaratıcılığın eğitimde vazgeçilmezliği anlaşılmıştır.

Çocuk sanatı kuramında Viyanalı Franz Cizek "Çocukların resimleri birer sanat eseri gibi değerlendirilmelidir.Bırakınız çocuklar serbest olarak büyüsünler, gelişsinler, olgunlaşsınlar"demektedir. (2)

"Cizek;sanat öğretisinde,Dada ilkelerine benzer ilkeler kullandı. Öğrencilerin yaratıcı yönlerini ortaya çıkarmak için değişik gereçlerle oynamalarını ve denemelerini sağladı." (3)

Cizek'in görüşleri eleştiriler almış,yöntemin –yöntemsizlik- olduğu ileri sürülmüş ve bu yaklaşımın çocuğu geliştirmeyeceği düşüncesi savunulmuştur.

Sanat eğitimi ile ilgili görüşler yeni sorularıda gündeme getirerek,konunun perspektifini genişletmiştir.Psikoloji Biliminden yararlanarak düşüncelerini aktaran Lowenfeld'e göre sanat çocuklarımızın eğitiminde önemli bir rol oynar.Çizme, boyama,inşa gibi etkinliklerin yer aldığı karmaşık süreçte,çocuk çevresinde gördüğü bir çok ayrı elemanı anlamlı bir bütünlüğe dönüştürür.Bu seçme,yorumlama ve yeniden biçim verme sürecinin sonucunda ortaya çıkan ürün,bir heykel,bir resim olmaktan çok; çocukluktan bir parçadır.Onun düşünüşü,onun duyusu ve onun görüşüdür.Çocuk için bu devinimsel ve birleştirici etkinlik kendini anlatmaktan başka bir şey değildir. (4)

Lowenfeld, sanatın çocuğun yaşantısındaki önemini kavrayarak,resimlerine göre tip özelliklerini,grafik şemaları,çocuğun kavram elde etmesindeki önemi vurgularken; sanatın çocuğun gelişiminde araç olduğu fikrini savunmuştur.

Bu alanda diğerk bir düşünür “Dewey’de taze enerjileri en etkili biçimde yönetmek ve örgütlemek için, sanat etkinliğı tek yoldur; demektir.Çocuğın sorunları değerdendirilip eleştirme sorumluluğı yükleneyeğı bir öğretim programını gerekli bulan Dewey,böyle bir sürecin gözlem, bellek, imgeleme yetilerinin katılması ile gerçekteştirilebileceğıne; ancak bunlarla şiirsel duygu taşıyan resim yontu ve diğerk sanatsal formlarına ulaşılabileneğıne inanıyor.” (5)

Günümüze kadar etkisini sürdüren görüşlerden biri İngiliz Sanat Tarihçi ve Estetikçi Herbert Read’in “Sanat Yoluyla Eğitim” anlayışıdır.

...Read’e göre duyuların eğitimi çok önemlidir.Duyularla kazanılan estetik deneyimler, bütün zihinsel fakülteleri ve bunlara bağı tüm davranışları etkiler. Bu nedenle duyuların eğitimi insan bilincinin, zekasının ve dahası yargı yeteneğinin temelini oluşturur Eğer bu duyular dış dünya ile sürekli ve uyumlu ilişki içinde olursa,toplumda kendisiyle barışkın, kendi içinde bütünleşmiş bir kişilik yaratılmış olur.(6)

Read böylelikle eğitimin temelini sanata oturttarak daha güzel mutlu toplumların yaratılmasında sanatın işlevini vurgulamıştır.Ancak Read bu kuramın uygulama yönü ve yöntemi ile ilgili açıklamada bulunmamıştır. Böylelikle kuram bu bağlamda sınırlı kalmıştır.

Sanat eğitimini bu yıllarda etkileyen Schafer Simmern ise belli noktalarda Read ile aynı bakış açısını paylaşmaktadır.

Simmern’e göre “...Bir toplumda gizli kalmış sanatsal yetilerin ortaya çıkışı genelde eğitsel bir etmendir.Bu eğitim süreci içinde uzman yetiştirmekten çok dengeli ve tam insan yetiştirmek tek amaç olmalıdır.”(7)

Belli noktalarda Read ile benzer yaklaşım gösteren Simmern, insanın iç dünyasının sanat eğitimiyle ortaya çıkarılacağını ve böylelikle insanın dengelenmesinde sanatın işlevine değinmiştir.

Görölüyorki; her kuram sınırlı-tutarlı yöntemleriyle dikkat çekmekte, zaman ilerledikçe; sanat eğitime cevap verememektedir.

20. yy. da teknolojinin hız kazanması, bu alanda tasarım ve tasarımcıya ihtiyaç duyulmasını sağlamıştır.İşte böyle bir ihtiyacı karşılamak üzere kurulan bir okul Bauhaus ‘tur.

1919 yılında, Weimer’da Walter Gropius tarafından kuruldu. Paul Kle, Kandinsky ,Moholy Nagy,Johannes Itten ve Josef Alberts gibi isimler belli dönemlerde kurumda öğretmenlik yaptılar.

Bauhaus’un amacı,değişen dünya düzeninde, teknoloji ile sanatın birleşimini sağlayarak,halk sanatlarına dönüş yapmak böylelikle sanatı günlük yaşama sokmaktı.

Endüstrileşme ve yeni yaşam tarzından gelen bu değişme isteği,sanatçının ve eserlerinin toplumsal işlevinin değişmesine bağlı olduğunu Morris konuşma ve yazılarıyla yaymaya çalışıyordu.Sanat eğitiminin değişmesini,yeni gereksinimler için yeni sanat eğitimi vermesini,sanatın hayata dönüşmesini günlük yaşamın bir parçası olmasını istiyordu.(8)

Uygulama atelyelerinde eğitim ve öğretim üç ana bölümden oluşuyordu:

Hazırlayıcı Öğretim(Temel Sanat Eğitimi)

Teknik Öğretim (Mesleki Temel Sanat Eğitimi)

Strüktrel Öğretim (Mesleğe Yönelik Çalışmalar,Proje Çalışmaları)

“Bauhaus da Hazırlayıcı Öğretim olarak başlatılan, daha sonra gelişip bütün dünyaya yayılan, bizdeki sanat eğitimi yapan okullarda da “Temel Sanat Eğitimi” olarak giren, mimarlık eğitimi yapan kurumlarda da “Temel Tasarı” olarak nitelendirilen bu çalışmalar Bauhaus bünyesinde geliştirilerek oldukça bilimsel metod ve prensiplere oturtulmuştu. Sanat eğitimine başlayan bütün öğrenciler “Hazırlayıcı Öğretim” den geçerlerdi. Bu dönemde adaylar, daha önce sanatla ilgili ne öğrendilerse; çizim, biçimlendirme, teori, vb.unutmak, herşeye yeniden başlamak zorundaydılar. Böylece öğrenci dış etkenlerden ve ön yargılardan sıyrılır, biçimlenebilecek malzemelerle herşeye yeniden başlardı.Malzemeleri biçimlendirirken amaca uygun özenle seçilmiş üstün vasıflı sanat eserleri analiz edilerek,hangi sanatsal ve estetik kuramlardan hareket edildiği mukayeseli olarak incelenirdi.(9)

“Bauhaus’da öğretimin temeli doğrudan deneyimdir.Resim çizim derslerinde sorunların çözümleri öğrenciye hazır verilirken,burada öğrencinin sorunu kendisinin anlayıp, çözümü yine kendisinin bulması istenir. İlk yıllardaki resim çizim derslerinde uygulanan tekrarlama ve kopya yöntemine karşılık Bauhaus’da yaratıcılık ve tasarım esastır.(10)

Bu eğitimde öğrencilerin çok farklı malzemeyi kullanarak zihinsel birikimin sanatsal forma dönüşmesi sağlanmış,sanat eğitimi ussal bir yapıya oturtulmuştur.

“Bauhaus’da yapılan sanatsal bir faaliyet,üretilen bir ürün sosyal amaca yönelik ve fonksiyonel olmalıydı.Salt bir stil,fonksiyonsuz bir form kesinlikle amaçlanmıyordu. (11) Piyasa ile atelyeler arasında bağlantı kurularak ürünlerin satışı satışa yönelik siparişi sözkonusuydu.Güngeçtikçe iyi tasarlanan ürünlerin adı piyasada dahada duyulmakta Avrupa’da Bauhaus ismi önem kazanmaktaydı “Bauhaus tasarımlarını kullanmayan bir

çok firma,salt isminden yararlanabilmek için bir çok eşyasının üzerine –Bauhaus stili-etiketini yapıştırmakta yarar görüyordu.” (12)

Bauhaus 1919 yılında kurulduğunda;Almanya Birinci Dünya Savaşı sonrası yaşanan dünya ekonomik krizinn önemli ölçüde etkilenmişti.Üretilen ürünlerde işlevinde, ön planda tutulması görüşüyle, “...Bauhaus o günün şartları içinde işlevsel eşya ve mekan tasarımında ortaya çıkan sanatsal açmazları eğitim ve öğretimi güzel sanatlar eğitimi temeli üzerine oturtturarak aşmayı denemiş bundada başarılı olmuştur.Bauhaus'un ürettiği düşüncenin önemi buradan kaynaklanıyordu.”(13)

Kurucu Gropius “sanat için sanat”fikirini kabul etmeyerek her türlü sanatın teknikle birleşmesini, endüstrinin hizmetine girmesini savunmuştur.Toplumcu sanatı savunan diğer sanatçılar ile görüş ayrılığına düşülmüş ve 1928 yılında Gropius istifa etmiştir.Onun yerine Hannes Meyer yönetime geçmiştir.Meyer'in iki yıllık başkanlığından sonra Ludwig Mies Van Der Rohe zamanında okul 1933 yılında Nazi'ler tarafından kapatılmıştır.

Bauhaus'dan sonraya kalan en önemli nokta;Temel Sanat Eğitiminin Akademilere ve alt eğitim kurumlarına yansıtılarak eğitim sistemi içinde yer almasıdır. “Bauhaus öğretisinin özellikle 1950 li yıllardan sonra, etkili olan geliştirilmiş biçimiyle, düşünsel temeli ve sanat eğitime etkisi şöyle sıralanabilir.

1-Sanat eğitiminde sınıflarda çok çeşitli gercin kullanılmasını ve böylece öğrencilerin malzemenin renk, biçim, doku, vb.özellikleri yanında tasarım olasılıklarına karşı duyarlılıklarının geliştirilmesi. Yaratıcı düşünmenin etkin kılınması.

2-İşçilik ve ustalığın sanatsal yaratmanın ayrılmaz bileşenleri olması.

3-Temel tasarımın yeni bir düşünme ve yaratma biçimi olarak ilk ve orta öğrenime girmesi.

4-Çağdaş sanatın gerek biçim ve sanat sorunlarına getirdiği yeni çözümlerle, sanatçıların konuya bilimsel yaklaşımlarının bu anlamda okullara çeşitli yeniliklerin girmesine neden olması.

5-Sanat eğitiminin yeniden ussal bir çerçeveye oturtulması Bilimin,teknolojinin ve sanatın yeni bir düşünme,yaşam ve üretim biçimi içinde birleşmesi.

6-Sanatın öğretilbilir ve öğrenilebilir olarak düşünülmesi ve bu bağlamda somut ilkelerin sanat eğitimine girmesi (14)

Ülkemizde de, Marmara Güzel Sanatlar Fakültesi (eski adıyla Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu) Bauhaus modelini örnek alarak; sanatçı yetiştirmektedir.

Bu araştırmanında içeriğini oluşturan yaklaşım,Temel Sanat Eğitiminin düşünsel uygulama mantığını sadece üniversite düzeyinde sanat eğitimi veren sayılı okulların sınırlarından taşıyıp ,eğitimin alt basamaklarındaki resim derslerinin işlenişini bu esasa oturtmaktadır. Bu yaklaşımın aynı zamanda çağdaş, yaratıcı,düşünen bir eğitmeni modelinide gerektirdiği açıktır.

“20.yy.’da sanat eğitime çağdaş bir boyut getiren Bauhaus ekolü aşırı fonksiyonelliği ile kısa bir süre sonra ilgi kaybedince, Gordon, Guilford, Osborn, Puankare, Sartır ve McKim gibi filozof, bilim adamı matematikçi ve sanatçılar, 1944 hareketini oluşturdular.Bu hareketin oluşturduğu temel prensibler, sanat eğitim sisteminin temel özelliklerini şöyle formüle ettiler:Sanat eğitimi prensipleri, kendini tanımak, araştırmak, denemek, değerlendirmek, yaratıcı gücü geliştirmek olmalıdır. Bu prensiplerin temelini oluşturan en önemli faktör ise ; sanat ve bilimin eşdeğerliğidir.”(15) Her ne kadar farklı görüşler ileri sürülsede ,Bauhaus’un Temel Sanat Eğitime getirdiği düşünsel boyut halen geçerliliğini korumaktadır.

2.1.2. Ülkemizde Resim Eğitiminin Süreci

2.1.2.1.Cumhuriyet Dönemine Kadar (.....-1923)

Türk resim sanatının tarihini minyatürlerle başlattığımız gibi, sanat eğitiminin tarihsel sürecinin ilk basamağını nakkaşanelere dayandırabiliriz. Eğitimi usta-çırak ilişkisine dayanan nakkaşanelerde yetenekli olarak seçilen kişiler, yetkinleştikten sonra nakkaş adını alırlardı.

Minyatür, hat, tezhip sanatçıları bu atelyelerde yetiştirilirdi. Burada dar anlamıyla söz edebileceğimiz sanat eğitimi “saraya bağımlı,başka bir deyişle belirli bir sınıfın bireylerini kapsadığından; halka dönük toplumsal nitelikli bir sanat eğitimi uygulaması yapılmadığından”(16) sonrasında nakkaşanelerdeki eğitimin geniş kitlelere ulaşan sanat eğitime ;ve resim sanatına dönüşmemesi sonucunu doğurmuştur.

18.yy.sonlarında Osmanlı imparatorluğu yenileşme çabaları içinde ve batıyla gelişen ilişkiler sonucu sanat eğitiminin kurumlar aracılığıyla verilmeye başlanması önemli bir gelişmedir.

İlk defa 1793-94 yıllarında kurulan Mühendishane-i Berri Hümayun’da uygulanmaya başlanan resim eğitiminde; askerlik alanında kullanılan işlevsel biçimlerin teknik çizimleri yapılmıştır.

Bu dönemde resim eğitimine yer veren ikinci okul, Harbiye Mektebi' dir.1834' de 2. Mahmut tarafından kurulan okulun açılışından bir süre sonra, resim dersleri gerçekleşmiş; sanat eğitimi için, yurtdışından gelen ressamlar görev yapmışlardır.

1875 yılından itibaren resim derslerinin, özellikle askeri liselerde gelişmiş olması sonrasında "Asker Resamlar Kuşağı "nı oluşturmuştur.

1864 yılında "Menşe-I Muallimin " öğretmen okullarının açılmasıyla liselere resim öğretmenide yetiştirilmeye başlanmıştır.

1869'da İstanbul'da Galatasaray Mektebi Sultanisi ve Darüşşafaka Lisesinde resim derslerine önem verilmiştir.

1883 yılında Osman Hamdi Bey tarafından Sanayi-I Nefise Mektebi'nin (Güzel Sanatlar Akademisi) kurulmasıyla resim eğitimi sivil bir boyut kazanmış; okuldan yetişen sanatçıların bir kısmı yurt dışında eğitim almışlar, bazılarıda eğitimciliğe yönelmişlerdir.

1914 yılında Mihri Müşfik müdürlüğünde kız öğrenciler için İnas Sanayi-I Nefise Mektebi kurularak kız öğrencilerin güzel sanatlar eğitimine başlanmıştır.Cumhuriyet sonrası iki bölüm birleştirilerek karma eğitime geçilmiştir.

Güzel Sanatlar Akademisinde ilk yetişenlerden sanat eğitimciliğini seçenler metod endişesi yaşamışlar ve uygulamalarıyla eleştiri almışlardı.

Nitekim sanat eğitimi almakla sanat eğitimcisi olmak arasındaki nüans anlaşılınca kuruluştan 34 yıl sonra 1927'de akademi içinde resim öğretmeni olmak isteyenlere öğretmenlik formasyonu veren kurs açılmıştır.

Cumhuriyet dönemine kadar açılan eğitim kurumlarında, sürdürülen sanat eğitiminin belli bir kuram çerçevesinde yapılmadığını,batının etkisiyle kolaydan zora,bezeme,süsleme,kopyacılığa yönelik yöntemler uygulandığı görülmüştür.

2.1.2.2. Cumhuriyet Dönemi Sanat Eğitimi

Sanat alanında 19.yy.sonunda başlayan gelişmeler Cumhuriyet döneminde Atatürk'ün önderliğinde çağdaş uygarlığa giden yolun sanattan geçtiği fikrinde ilerlemiş; sanatın ve sanat eğitiminin gelişmesi için yurt genelinde çalışmalar yapılmıştır.

Sanat eğitiminin çağdaş bir boyuta oturtulması için yabancı düşünürlerin fikirlerine başvurulmuştur. Bu dönemde, ülkeye gelen, incelemeler yapan J. Dewey' e göre okular çalışma mekanları ders araç ve gereçleri programlar açısından yeniden düzenlenmesi istenmiştir.

“Raporda yer verilen resim ve el işleriyle ilgili konular şunlardır:

1-Okullarda resim ve el işleri atölyelerinin kurulması ve bu işliklerin gerekli araç ve gereçle donatılması,

2-Yüksek öğretime devam etmeyeceklerin yaşamlarında kendilerine yetecek bilgi ve becerilerininkazandırılmasında ve de bilginin yaşama geçirilmesinde uygulamaya ve özellikle el işlerine önem verilmesi,

3-Görsel sanatlarda (resim,çizgi,boya sanatları olarak raporda yer alır) yeteneklerinin geliştirilmesinde bireysel ve toplumsal önemi ve yararı.(17)

Cumhuriyet’in kurulmasından sonra yükseköğrenim alanında öğretmen yetiştirmeyi amaçlayan Gazi Eğitim Enstitüsü 1926 yılında kuruldu.1932 yılındada eğitimi İsmail Hakkı Tonguç’un öncülüğünde Resim-İş üç yıllık eğitim vermek üzere açıldı.Bu gelişmeleri daha sonraki yıllarda Atatürk Eğitim Enstitüsü, İzmir Eğitim Enstitüsü izlemiştir.

Cumhuriyet Döneminde, eğitimi düşünme, yaratma, yetenek geliştirme, paylaşma ve üretme sürecine dayandıran diğer bir kurumda Köy Enstitüleridir.Burada iş eğitimi ilkesi uygulama ve uygularken öğrenme görüşüne dayalıdır.Uygulamaların önemli bir parçasını sanat çalışmaları oluşturuyordu.El sanatları ağırlıklı sürdürülen sanat işleri tahta oymacılık, süslemecilik, dokuma ağırlıklı işlerle sürdürülüyordu. Bauhaus’da olduğu gibi üretilen ürünler serbest pazarlarda değerlendirilerek; tekrar üretim alanlarına kaynak oluşturmuştur.

Atatürk’ün “eğitim uygulamalı ve günlük hayata ışık tutucu olmalıdır” fikrini en güzel şekilde gerçekleştiren Köy Enstitüleri 1947 yılında kapatılmış olmasaydı; günümüzde de sanat ve sanat eğitimide tabana yayılmış, halkla bütünleşmiş, yaratıcı, üretici beyinlerin zamanında farkedilip; daha doğru yönlendirilmelerini sağlayacaktı.

2.2.MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİ İÇİNDE SANAT EĞİTİMİ

2.2.1. Mill Eğitimin Temel Amaçları

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda; Türk Milli Eğitiminin;amaçları belirtilmiştir. Eğitim sürecinin bireylere kazandıracağı, değerler ortaya konularak , birey olarak gelişirken toplumsal anlamda sosyalleşen görev ve sorumluluklarını yerine getiren kişilerin yetişmesi hedeflenmiştir.

Genel amaçların 2. Maddesinde;”Beden,zihin,ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;”hedef gösterilmiştir.

Maddede öngörülen bilgiler sanat eğitimi süreci içinde bireye kazandırılacak amaçlar ile örtüşmektedir.

Aynı kanunun 3. Maddesinde ise bireylerin”İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;” amaç edinilmiştir.

Bu noktayla,eğitim programlarının bireyin yeteneklerini geliştirecek şekilde planlanması ve sanat eğitimine geniş anlamda yer verilmesi fikri dile getirilmiştir.

Yine aynı kanunun 5. Maddesi “Milli Eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir, ” denilerek oluşturulacak planların ilgi ve kabiliyetleri geliştirecek anlamda düzenlenmesinin gereği savunulmuştur.

Aynı kanunun 6. Maddesinde, “Fertler, eğitimleri sürecinde, ilgi istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler. Milli Eğitim sistemi her bakımdan, bu yönelmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir.” denilmektedir.

Bu anlamda, eğitim sürecinde ilgi, istidat ve kabiliyetleri olan öğrencilerin farkedilmesi ve onların yetenek alanlarına yönlendirilmesi devletin bu alanda okullar açması kanun gereği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu konuyla ilgili en önemli gelişme, ülke çapında ortaokul sonrası Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin açılmasıdır. Ancak diğer taraftan, klasik eğitim veren lise düzeyinde resim dersinin seçmeli ders oluşu ve haftada iki ders saati ile sınırlandırılması, yukarıda belirtilen maddelerle bir çelişki yaratmaktadır.

Bir diğer olumlu gelişme, 1997-98 eğitim –öğretim yılından itibaren sekiz yıllık zorunlu eğitime geçilmesi ile sanat eğitimi ortaokul düzeyinde alacak kitlenin çoğalmasındır.(Bu konular sonraki bölümlerde ele alınacaktır.)

2.2.2.Resim Dersi Genel Amaçları

Milli Eğitimin Temel Amaçlarını yukarıda belirttikten sonra bu çerçevede içinde resim eğitimi genel amaçlarının neler olduğunu görmekte yarar vardır.

İlköğretim Kurumlarında

1-Türk Milli Eğitiminin amaçları doğrultusunda güzel sanatlarla ilgili bilgileri kazandırabilme,

2-Sanatı görsel bir iletişim formu olarak kullanmada ve değerlendirmede güven ve yeterlilik kazanmaları için öğrencilerin görsel okur-yazarlığını sağlayabilme,

3-Sanatsal yaratıcılığı geliştirebilme,

4-Her alanda kullanılabilecek yaratıcı davranışlar geliştirebilme,

5-Düşüncelerini gerçekleştirebilmek ve sanat eserlerini üretebilmek amacıyla bireysel anlayış ve teknik yeteneklerini geliştirebilme,

6-Estetik duyguların geliştirilmesi yoluyla, sanat ve tasarımla ilgili olarak bilinçli estetik hükümler vermelerini sağlayabilmek,

7-Özgün düşünme, üretme ve deneme kapasitelerini geliştirebilme,

8-Düzensizliklerden rahatsız olmasını ve çevresini güzelleştirmesini sağlayacak estetik kişilik kazandırabilme,

9-Sanat yoluyla ifade imkanı vererek ruh sağlığına yardımcı olabilme,

10-Öğrencilerin kendilerini ispatlamalarına ve kendilerini bulmalarına imkan tanıyabilme,

11-Öğrencilerin hayatları boyunca sanat yapan üreticiler veya sanatı bilinçli izleyen tüketiciler olarak içinde yaşadıkları kültüre katkılarını sağlayabilme,

12-Bireysel vrya gurup çalışmalarında sorumluluk ve iş birliği , dayanışma anlayışını; birbirleri arasında sevgi, saygı ve yardımlaşma gibi duygu ve davranışları geliştirebilme,

13-Sanatın zgnlk olduğunu ve hayata olan katkısını kavrayabilme

14-Sanatsal yaratma hazzını duymasını ve sanatçıyı takdir etmesini sağlayabilme,

15-Biçimsel anlatımla ilgili teknik bılgi ve beceriler kazandırabilme,

16-Tasarıma yönelik hayal gücünü geliştirebilme,

17-Tarihi ren yerlerini, anıtları, müzeleri, sanat galerilerini, atölyelerini ve tasarım stüdyolarını tanıyarak, kültür ve tabiat varlıklarına sahip ıkabilme.

Lise Seçmeli Resim Dersi Amaçları: (2343 –2455 sayılı Tebliğler Dergisi)

1-Güzel sanatların tanımı ve dalları bilgisi,

2-Plastik sanatlar eğitiminin güzel sanatlar içindeki yerini kavrayabilme,

3-Toplumların gelişiminde güzel sanatların yerini ve önemini kavrayabilme,

4-Plastik sanatlar eğitimi ile kendi yaratıcı gücünü ortaya çıkarabilme cesaretini ve güven duygusunu başarabilme,

5-Görsel sanatlarla ilgili tasarımın kullandığımız eşyadan mimariye kadar her şeyi etkilediğini kavrayabilme,

6-Sanat eğitimi ile insanları ve doğayı seven, çevreye saygılı, estetik duyarlılığı kazanabilmenin önemini kavrayabilme,

7-Görsel ve zihinsel yeteneklerini, araştırıcı, üretici ve ağdaş düşünceler ile geliştiğini kavrayabilme,

8-Nesneleri inceleme yorumlama ile iki ve üç boyutlu şekillendirme bilincini ve hazzını duyuş,

9-Sanat eğitimi ile tutarlı birgörüş kazanarak yorum yapmanın önemini kavrayabilme,

10-Yapmış olduğı iki ve üç boyutlu çalışmaları sergilemenin önemini kavrayabilme,

11-Sanat eserlerini tanıma ve tarihi gelişimi içinde inceleme, araştırma alışkanlığını kazanmanın önemini kavrayabilme,

12-Sanat eğitimi sonunda, sanat değeri olan eserleri koruma, seçme ve sahip olma duyarlılığını kazanmanın önemini kavrayabilme,

13-Ülkemizde yapılan sanat çalışmalarını yakından izleyerek, çağdaş sanat anlayışı ile birlikte gelişmesine katkıda bulunabilmenin önemini kavrayabilme.

2.2.3. Resim Dersinin Milli Eğitim Sistemi İçindeki Yeri

Eğitim ülkeleri yarınlara taşıyacak en önemli unsurdur. Ülkeler eğitim sistemlerini belirlerken; o toplumun ihtiyacı olduğuna inanılan insan modelini oluşturmaya çalışırlar.

... Resim dersinin uygulama sınırlarının, konumunun ve işlevinin Milli Eğitimin genel amaçlarına bağlı olduğu vurgulanmalıdır. Bu anlamda diğer dersler ile resim dersi arasında hiçbir farklılık yada ayırım bulunmamaktadır. Oysa Milli Eğitimin genel amaçlarına yakından bakıldığında, bu amaçların temel olarak ahlaki, ideolojik ve politik bir referans çerçevesine işaret ettiği görülecektir. (18)

...Resim ve Müzik gibi özgün sanat eğitimi uygulamalarının, bu genel amaçlar çerçevesinde davranışlar gerçekleştirmesini beklemek ve bu beklenti doğrultusunda uygulama yapmak, ne denli gerçekçi bir sanat eğitimi olmaktadır. (19)

Milli Eğitimin genel anlamda sanat eğitimini nasıl algıladığı sorusu karşımıza çıkmaktadır

Her bireyin ayrı bir kişilik olarak gelişmesi,-kendisi olabilmesi – için, sanat eğitiminin özgün yaratıcı bir süreci gerçekleştirebiliyor olması gerekir.Amaç birbirine

benzeyen insanlar değil; düşünen, araştıran, sorgulayan, yaratıcı beyinlerin yetişmesini sağlayan sanat eğitimi olmalıdır. Bu anlamda yaklaştığımızda, Müfredat Programlarıyla sunulan hedefler ve içerikler gerçek anlamdaki bir sanat eğitimiyle bağdaşmamaktadır.

Türk Eğitim sisteminde, öğrenci kişiliğinin özgünlüğünü koruyacak ve geliştirecek deneyci, araştırmacı bir eğitim uygulamasının eğitimciye uygulama ve değerlendirmede büyük bir özgürlük ve yetki tanınması unutulmuş gibidir. Saptanan programlarda amaç anlatılırken hedefler, ölçüsü önceden belli olacak şekilde tanımlanmış ve eğitim yolu bu hedeflere göre çizilmiştir. Bu nedenle eğitimci her öğrenciyi bir gelişme ve değer yaratma kaynağı olarak ele alamamaktadır. Bireyin kişiliğinde toplanan gerçekleri göz ardı eden programlar, genç insanı yürüyen band üzerinde ilerleyen bir insan parçası olarak görmekte ve eğitimciler bu parçaya yeni parçalar ekledikçe iyi bir yurttaşın oluşacağı varsayımına dayanmaktadır. Oldukça ayrıntılı amaçlar arasında bile bireyin özgün yetenek kaynağının geliştirilmesi gereğini vurgulayan düşünceler görülememektedir. Sanat dalları birer ders adı olarak programda yer almakta, bir yaratıcılık eğitimi aracı olarak değilde, yürüyen banttaki küçük insanın belki boyanması düzeyinde bir gereksinmeye yanıt olacağı düşünülmektedir. (20)

Sanat eğitimciliği de yaratıcılığı gerektirdiğinden; sınırlı koşullar ve şartlar bu eğitimcilerin elinde yeniden şekillenebilir, üretici, yaratıcı bir sürece dönüşebilir.

2.2.3.1. Anaokullarında Resim Eğitimi

Sanat eğitimi sürecini, çocuğun herhangi bir malzemeyle yüzeyde oluşturduğu ilk çizgilerle başlatabiliriz. Henüz yürümeye yeni başlayan bir çocuğun eline kalem verildiğinde; yüzeyi değerlendirmesi onun varlığını ortaya koymasının ilk işaretleridir.

Çevresi tarafından karalama olarak nitelendirilecek bu ilk çizgiler sonrasında gelişerek belirgin kompozisyonlara dönüşecek, çocuk çevresinde etkilendiği, duyduğu bir olayı resimle anlatma sürecini yaşayacaktır. Bu dönem çalışmalarında, çocuğun kendine özgü renk seçimi, kompozisyon şeması dikkat çekicidir. Resimsel anlamda kompozisyon açısından dengeli, özgün resimlerin oluşması bu dönemi çocuk sanatı açısından en zengin dönemi olarak nitelendirir.

Etkili bir sanat eğitimi için, yetkin ve uygulanabilir programların geliştirilmesi gereklidir. Bilindiği gibi Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğünün hazırlamış olduğu Anaokulu Programı 1994 yılında yürürlüğe girmiştir. Program kitapçığında tam gün eğitim yapan anaokulları ve yarım gün eğitim yapan anaokulları için, günlük faaliyet çizelgesi verilmiştir. Bu faaliyet çizelgesinde, çocuğun yaratıcılığını geliştirmede büyük rol oynayan oyun ve müzik faaliyetlerine yer verilmiş olmasına karşın resim faaliyetleri için özel bir zaman ayrılmamıştır. Kanımızca resim çalışmaları serbest zaman faaliyetleri içinde düşünülmüştür. Oysa çocuğun hergün en azından 20-30 dakika resim çalışmasında büyük yarar olduğu düşünülmelidir. (21)

Çocuğun resim yapmadan geçireceği bir anaokul süreci düşünölemeyeceği gibi çocuğa gerekli ortam sağlanmadığında bile; o eline geçen herheangi bir malzemeyle duvara, kapıya, masaya, çizim yaparak, kendi varlığını ortaya koyacak, yaratmanın hazzını yaşayacaktır.

Anaokulu sürecinde sağlıklı bir sanatsal gelişimin gerçekleşebilmesi için, programı uygulayacak öğretmenlerin yetiştirilmesi önemlidir. Ülkemizde okul öncesi dönem sanat etkinliği genelde sınıf öğretmenleri tarafından uygulanırken çok az kurumda sanat eğitimcisi görev almaktadır.

Bu nedenle okulöncesi eğitim kurumlarında görev yapacak sınıf öğretmenlerinin sanat eğitimi konusunda eğitilmeleri kadar, sanat eğitimcisi olarak yetişenlerinde çocuk gelişimi konusunda eğitilmeleri gereklidir. (22)

Sanatsal anlamda özgün bir yaratıcılığın yaşandığı bu dönemde öğretmenin görevi çocuğa resim yapmak için özgür bir ortam sağlamak, malzemede çeşitlilik sağlayarak seçim yapma özgürlüğü verebilmek, bunun yanısıra boyayı, malzemeyi kullanmada yol göstermek olmalıdır.

Çalışma dinlendirici müzik eşliğinde yapılırken, öğretmen gözlemleyici konumda olmalı, çalışma sona erdiğinde çocukların resimlerini anlatması sağlanmalıdır. Resimlerin panolarda sergilenmesi, çalışmalarda motive edici olacaktır.

Resim çalışmalarında konular, masal, hikaye, okunup çocuğun bunu resmetmesi sağlanabileceği gibi; bir cümleyle başlanıp çocukların oluşturacağı bir hikayenin resim yoluyla ifadesi sağlanır. Zaman zaman serbest, spontane şekilde gelişen resim çalışmalarında; çocuğun kendi dünyasından etkilendiği olayları resmetmesi dikkat çekicidir. Ancak bu uygulama sık sık tekrarlandığında, çocuklara öğretilmiş, kalıplaşmış

çocuk resimleri şemaları ile karşılaşırız. Genelde güneş, ev, araba, ağaç ve çocuktan - yada bir kaçından- oluşan bu resimlerde hep aynı kompozisyon düzeni karşımıza çıkar. Bu anlamda okul öncesi dönem eğitimi, Milli Eğitim sistemi içinde zorunlu tutulmadığı halde; gerekliliği ve bu eğitim içinde resim çalışmalarının vazgeçilmezliği tartışılmazdır. Eğer bu süreç doğru uygulamacılar elinde gerçekleşirse çocuk bir sonraki eğitim kurumuna hazırlanırken, yaşantısına resim gibi önemli bir yaratıcı süreci katmış öğretmenin zenginliğini yaşamış olacaktır.

Okulöncesi dönemde resimle tanışamayan bir çocuk okula başladığında; kendini resimle ifade etmede ürkek davranacak; çizgisel gelişimi yaşıtlarından daha gerisinden takip edecektir.

2.2.3.2. İlköğretimde Resim Eğitimi

İlkokula kadar çoğun, gerek çizgisel gerekse renk olarak özgün kompozisyonlar verdiği dile getirildi. Ancak ilkokula başlayan çocuk, okuma-yazma gibi bir disiplin ile karşılaşınca resim dilini terketmeye başlar. Gerek anne ve babanın gerekse öğretmenin katı tutumu, çocuğu önemli bir süreçte bir ifade aracı olarak kullandığı resimden uzaklaşmasına yol açar. İlgisini devam ettiren çocuklarda, büyüklerin mantık değerlerine göre resim yapması beklenir. Belirgin kompozisyonlarda yer alan biçimlerin gerek şekli, gerekse renkleri doğada algılanan şekilde olması çocuğa öğretilir. Bir yandanda notla değerlendirilmeye başlanan çalışmalarda, çocuk en güzelini yapmaya çaba sarfedecektir. Beğenilmek, takdir görmek onun için önemlidir. Aynı şekilde bu dönemde çalışmaları beğenilmeyen çocuklar resimden gerçek anlamda bir kopuş yaşayarak, kendine olan güvenlerini yitirirler.

İlkokul Dönemi, sınıf öğretmenleri eğitimleri içinde sanat alanı derslerinin işlenmesi konusunda yeterli donanımına sahip olmadıkları için; resim ve müzik derslerinin saatleri onların dinlendikleri, çocukların başıboş bırakıldığı yada yanlış yönlendirilmelerin yapıldığı, kısacası geçirtilen zaman dilimidir.

Özellikle, büyük kentlerde çocukların geçen yıla kadar süren Anadolu Lisesi ve Kolejler sınavlarına hazırlık döneminde okullarda sanat eğitimi ders saatlerinde test çözmek zorunda kaldılar. Bu sınav sistemi nedeniyle yaşantılarından yetenek ve ilgi alanları kaldırılmış, oyuncakları saklanmış; hayatlarından önemli bir zaman dilimi çalınmıştır.

Genel anlamda bakıldığında ilkokul döneminde sağlıklı bir resim eğitiminden söz edemiyoruz. Ortaokul sürecindeki dönem ilkokula bağlı olduğundan aynı yaklaşımla eğitilen çocuklar resim yapmanın, sanatla uğraşmanın sadece yeteneklilerin işi olduğu fikrini kabul ederek yaşantıdan bu süreci çıkartıyorlar. Önceki bölümlerde ele aldığımız gibi, Milli Eğitim Temel Kanunu sanat eğitiminin gerekliliğini savunmuştur. 1997/98 Eğitim-Öğretim yılından itibaren, sekiz yıllık eğitime geçiş yapan ülkemizde, sanat eğitiminde yapılacak değişikliklerle bu eğitimi doğru şekilde alması sağlanmalıdır. Böyle bir süreçte resim derslerinin saatlerini arttırmak tek başına çözüm olamayacağı gibi notla değerlendirme ilkokul seviyesinde kaldırılmalıdır.. Bunun yanında dersin eğitimi mutlaka branş öğretmenlerine bırakılmalı, ders öğretmenleri de eğitimin temelini yaratıcılık kavramı üzerine kurmalıdır. Her ne kadar 1992/93 öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanan, resim eğitimi müfredat programı, dramatizasyonu, üç boyutlu çalışmaları, artık malzemelerle çalışmaları kapsasada olanaklar ve resim eğitime bakış açısı değişmediği sürece, programın işlerlik kazanması mümkün değildir. Bu dönem eğitimiyle ilgili görüşleri sonuç bölümünde ele alacağımız için genel olarak problemleri saptamak yoluna gidildi.

2.2.3.3. Liselerde Resim Eğitimi

Lise öğrenimi ortaokula dayalı en az üç yıllık öğrenim kurumlarında yapılan bir devredir. Meslek öğrenimini ayrı tutarsak, amacı öğrencileri bilgili ve kültürlü olarak yüksek öğrenime hazırlamak ve onlara, kişi ve toplum meseleleriyle, yurdun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırmaktır. Bu görevlerin yerine getirilmesinde öğrencilerin istekleri ve kabiliyetleri ile toplum ihtiyaçları arasında denge sağlanır.(23)

Süregelen uygulamalar, içinde öğrencilere ilkokul, ortaokul döneminden bu yana; resim dersi yetenek dersi olarak düşündürülmüş, adeta yetenekli öğrencilere uygulanması gerektiği fikri eğitimciler tarafındanda desteklenir hale gelmiştir. Lise düzeyine gelen öğrencinin karşısına da sanat eğitimi dersleri (resim, müzik, sanat tarihi) seçmeli dersler olarak çıkmaktadır.

Bu durum eğitimin önemli bir sürecinde olan kitlenin, sanat eğitiminden uzaklaştırılması; üniversite sınav sistemine yönelik derslere yönlendirilmesi sonucunu doğurmuştur. Lise mezunu olan gençlerin üniversiteyi kazanma oranları göz önünde bulundurulduğunda; büyük bir gençliğin sanat eğitimi almadan lise mezunu olması;;

günümüzde yaşanan sanatsal etkinliklere ilgisizlik ve kültürel anlamdaki boşluğun sebebini oluşturmaktadır.

Günümüzde uygulanan resim eğitimi programı, 1991/92 eğitim –öğretim döneminden itibaren uygulanan Kredili Sistem planının bir dönem yerine,haftada iki ders saati olarak iki döneme aktarılan şeklidir.Her nekadardaygulamadan kalkmış olsada;kredili sistemde resim eğitiminin amacı zedelenmiş;öğrencinin seçme özgürlüğü, resmi; kolay yoldan kredi tamamlamak için tercih edilen bir ders konumuna indirgemıştır.

Yine hedefini üniversite sınavlarında, ÖYS olarak belirleyen gençlerin dersi seçmeme,bu alanlara yönelmeme sonucunu doğurmuştur.Bu gençler ideallerindeki fakülteleri kazanmış olsalarda zamanında sanat eğitimi almamış olmanın boşluğunu ileriki yaşantılarında farkedeceklerdir.

Ayrıca programın öğrenciye dersi sırayla seçtirtmek yerine, seçimi öğrenciye bırakması, sanat eğitimini ve eğitimciyi içinden çıkılmaz hale getirmişti.

Nitekim doğruları ve yanlışları ile uygulanan bir sistem bugün ortadan kalkmış olsada, resim dersi yine seçmeli ders konumundadır ve kredili sistem dönemindeki yıllık planlar kullanılmaktadır.

Beş dönemden oluşan dönem ve içerikleri verilen (bkz. EKLER bölümüne) müfredat planları 2455 sayılı Tebliğler Dergisinde belirtilen değişiklik gereği haftada iki ders saati olarak, şimdi bir yıllık eğitim döneminde verilmektedir. Lise eğitiminin üç yıllık bir süreç olduğu düşünüldüğünde bu programın sadece üç dönemi uygulanacaktır.Böylelikle dört ve beşinci dönemler eğitim dışında bırakılmıştır.

Lise düzeyi sanat eğitimi programı, plastik sanatların diğer dallarını içine almadığından sadece resim alanıyla sınırlanmıştır. Bu anlamda öğrenciden ve öğretmenden beklenen, desen ve temel sanat eğitimi programını uygulamak ve uygulattırmaktır.

Ancak programların her öğretmenin elinde,ortam şartlarınday göz önünde bulundurarak,kendi bilgi birikim ve yaratıcılıkları düzeyinde şekillenmesi sözkonusudur. Bu durumda, her öğrencinin lise düzeyinden farklı birikimlerle mezun edilmesine yol açmaktadır. Çağdaş anlamda, uygulanacak bir sanat eğitimi, yaratıcılığı destekleyen,yeni denemelere ve araştırmalara götüren bir süreç olduğunda kalıcı ve yararlıdır.Sonuç güzel işler ortaya çıkarmaktan çok, yaratım sürecinin doğru gerçekleştiriliyor olmasıdır.

Bu alanda yaşanan en olumlu gelişme,Ülke çapında,Güzel Sanatlar Liseleri'nin açılmış olması ve sayılarının artmasıdır. Burada yetişen gençlerin üniversite düzeyi

sanat eğitiminin kalitesini attıracağını ilk anda düşünüyoruz..Ancak liseden üniversiteye geçiş sürecinde yer alan sınav sistemi, Güzel Sanatlar Liseleri'nin eğitimini bu sınavlara yönelik hale getirmektedir.Hatta buradan mezun olan bazı gençlerin ayrıca kurslara devam ederek Güzel Sanatlar Fakültelerine girmeye çalışmaları, liselerin verdikleri eğitim hakkında kuşku uyandırmaktadır. Bu aşamadan sonra, anlatılacak olan Üniversite düzeyi sanat eğitimi liselerde alınan eğitimin problemlerine bağlı olarak ele alınacaktır.

2.2.3.4.Üniversitelerde Güzel Sanatlar Eğitimi:

Üniversite düzeyinde sanat eğitimi ele alınırken; öncelikle Güzel Sanatlar Fakültelerindeki eğitim ele alınacak, bunun yanı sıra tüm üniversitelerde YÖK tarafından uygulamaya konulan zorunlu güzel sanatlar dersi üzerinde durulacaktır.

Güzel Sanatlar Fakültelerinde:

Konumuzun önemli bir bölümünü oluşturan Güzel Sanatlar Fakültelerindeki Eğitim; yüksekokul düzeyinde, ülkenin bir çok yerine yayılmış; sanatçı ve sanat eğitimcisi yetiştirmeyi amaçlayan, ÖSS ve Özel Yetenek Sınavları ile (ayrıca bir tartışma konusu olabilir) öğrenci belirleyen, dört yıllık bir süreçtir.

Üniversiteye kadar, gençlerin nasıl bir kültürel boşlukla geldiğini inceledik. Yüksek öğrenimini Güzel Sanatlar alanında yapmak isteyen öğrencilerin bu alana nasıl yönlendikleri,sonraki eğitimin kalitesini belirleyen önemli bir etken olduğundan, üzerinde durulması gerekir.

Lise' yi bitirdikten sonra, ÖYS alanında yaşanan başarısızlığın ve hedefleri belirlemede geç kalmışlığın sonucu olarak genç, Güzel Sanatlar Fakültelerine yönelmektedir.Bu yönelme sürecinde, (lisedeki resim eğitiminin yetersizliğinden) özellikle büyük kentlerde açılan kurslar ile; -ezbere dayalı bir sınav sistemine- yine ezbere dayalı bir kurs süreciyle öğrenci yetiştirilmektedir. Sonrasında Güzel Sanatlar Fakültelerine düşen eğitim payı, belirli kalıplara sokulan öğrencileri yeniden ele almak geçmişin biriken yanlışlarını yıkıp temelden biçimlendirmek gibi bir sorumluluktur. Ayrıca son yıllarda, Güzel Sanatlar Eğitimi almak, adeta bu kurslara gitmekle koşullandığından,(ÖYS' yi kazanmak için dersane eğitiminin vazgeçilmez hale gelmesi gibi) yetenekli, dar gelirli aile çocuklarının bu eğitimin kapsamı dışında kalmaya başlaması gözükten bir gerçektir.

Bu aşamaları geçtikten sonra, Güzel Sanatlar Eğitimi almayı hak kazanan öğrenci, eğitimini sanatçı yetiştirmeyi amaçlayan Güzel Sanatlar Fakülteleri yada; sanat

eğitimsi yetiştirmeyi amaçlayan Eğitim Fakültelerinin ilgili bölümlerinde gerçekleştirecektir.

Genel anlamda Güzel Sanatlar Eğitimi, ard arda yüklenen alan dersleri ve uygulamalar ile Eğitim Fakültelerinde ki Pedagojik Formasyon dersleriyle önceki sanat eğitimi süreçlerinin açığını kapatmaya çalışmaktadır.Bu nedenle özellikle Eğitim Fakülteleri Resim –iş Eğitimi Bölümlerinde, sanat eğitimi verilirken, mezunların geleceğin eğitimsi olacakları düşüncesi göz ardı edilerek, sanatın alt basamaklara nasıl uygulanacağı ile ilgili öğretim yöntemleri üzerinde derinlemesine durulmamaktadır. Bu durumun böyle olmasını belirleyen başka bir koşulda,bölümün eğitimini 3.sınıftan itibaren branşlara ayırmasıdır.Tekstil,grafik, bölümlerine yönelen öğrenci gelecekte eğitimsiliğe yönelmemekte,ancak resim,heykel, iş-tasarım branşı öğrencileri resim öğretmenliğini seçmektedirler. Böylelikle başta amacı tüm öğrencileri resim öğretmeni olarak yetiştirmeyi amaçlayan bölüm kendi içinde çelişki yaşamaktadır.

Güzel Sanatlar Eğitimi süreci, düşünsel temelden uzaklaşıp, sadece uygulama ve ders geçme mantığına dönüştüğünde; A.Cemal'in belirttiği gibi;“...sanat eğitimi veren kurumlar, çoğunlukla birer .-uygulama okulu- olmaktan ileri gidemiyor.Programda yer alan kuramsal nitelikteki dersler, sanat öğrencileri için sanatın her bakımdan tartışılabilceği düşünce forumları olma bağlamında yetersiz kalıyor.Bu derslerin adı doğrultusunda, çoğunlukla kuram ezberleyen öğrenciye, sonuçta sanatın düşünme temelini oluşturabilecek bir kafa üretkenliği becerisinin bilinci aşılanamıyor.”(24)

Güzel Sanatlar Eğitimi tamamladıktan sonra, Sanat Eğitimsiliği ülkenin koşulları göz önünde bulundurulduğunda, gençler tarafından en son tercih olarak görülmektedir. Ayrıca üniversite eğitimi sürecinde, öğretmenliği hedefi olarak belirlemeyen kişilerin, bu alana yönelmesi, eğitimin kalitesini düşürmektedir. Üniversite düzeyinde bireyin bir değer olarak ele alınmadığı,sanat eğitiminin felsefi yönünün önemsenmediği bir süreçte eğitilen genç, sanat eğitimsi olarak Milli Eğitim Sistemi içine döndüğünde; resim derslerini sadece uygulama etkinliği olarak görmekte ve göze hoş gelen çalışmaları, üretim sürecinde yaratıcılığı barındırmayan işleri resim dersi etkinliği olarak sunmaktadır.

Kendi içinde yaşanan bu kısır döngünün bozulabilmesi için, Üniversite sanat eğitimi, yeniden ele alınmalıdır.

Çağdaş anlamda, bir sanat eğitiminin gerçekleşmesi için, Öncelikle Güzel Sanatlar sınav sisteminin kişinin sanat kültür düzeyini sorgulayan, yaratıcılığı sadece güzel resim çizmekle ölçmeyen, bir yapıya oturtulup doğru kişilerin seçilmesi ile başlanabilir.

Bundan sonra, sanat eğitimciliği devlet tarafından özendirilerek hedefi resim öğretmenliği olan gençlerin eğitiminden sonra, tekrar alt eğitim basamaklarına dönüşü sağlanmalıdır. Bu alana yönelen mezunların dönem dönem tekrarlanacak hizmetiçi eğitim kurslarıyla kendilerini yenilemeleri ve sanat eğitimindeki son gelişmeleri öğrenip uygulamaları sağlanmalıdır.

Ayrıca Sanat Eğitimsi, gerek Psikoloji, gerekse Pedagojiyi iyi bilmesi ve bunları eğitimciliği içinde doğru kullanabilme yeteneğine sahip olması gerekmektedir.

Üniversitelerde Güzel Sanatlar Dersi

Güzel Sanatlar Fakültelerindeki sanat eğitimine değindikten sonra, tüm üniversitelerde uygulamada olan güzel sanatlar dersi üzerinde durulacaktır.

“YÖK kanununun 5. Ve 67. Maddeleri , 1983-84 öğretim yılından itibaren üniversitelerde; Beden Eğitimi ve Güzel Sanatlar derslerinden birini zorunlu olarak seçme koşulu getirdi. Güzel Sanatlar Eğitimi dersinin temel amacı olarak da –Bu derslerde edinilecek bilgilerle, gençlerin sanat eserlerine, sanatçılara saygı ve sevgi duymaları ve eski eserlerimizi koruma bilincine ulaşmaları hedef olarak alındı. Söz konusu yasayla, öğrencileri Güzel Sanatlar Eğitiminden geçirmek için, her üniversitede bir Güzel Sanatlar Bölümü açıldı.”(25)

Böylece, üniversiteye kadar öğrencinin yeterli sanat eğitimi alamadığı kabul edilip, bu boşluğu üniversite sürecinin doldurması yoluna gidilmiştir.

Ancak ülke genelinde, üniversitelerin durumu ve bu çalışmaları uygulayacak koşullar göz önüne alındığında, belli başlı üniversitelerdeki uygulamalar sağlıklı yapılabildiği halde, bir çoğunda öğrenci böyle derslerin varlığından bile habersiz eğitimi tamamlamaktadır. Güzel Sanatlar Eğitiminin gerçekleşebilmesi koşullara bağlıdır. Şartlar sağlanamadığında, uygulamalar teorik bilgilere dayandırılarak klasik ders sistemine dönüşür.

“Kağıt üzerinde,-Sanat çalışmaları, öğrencilerimizin izleyerek, okuyarak, dinleyerek veya ürün vererek yalnız duygu ve görme kabiliyetlerini kuvvetlendirmekle kalmaz, onların kendi ihtisas çalışmalarındaki duyma, öğrenme, planlama yeteneklerini de çoğaltarak, zihinsel çalışmalarını canlı tutarak, başarılı olmalarını ve kendilerine güvenmeyi sağlayacaktır.”(26) denilmiştir.

Sanat eğitime bakış, devlet politikalarında daha çağdaş bir hale getirilmediği sürece, içi boşaltılmış bir sanat eğitimi, boş zaman değerlendirme süreci olarak, eğitim basamaklarında yer alacaktır.

2000 li yıllara yaklaştığımız bu süreçte sanat eğitimimize çağdaş yaratıcı bir boyut getirmek zorunluluktur.

Özellikle, sanat eğitimcisi yetiştiren,fakültelerdeki eğitim en doğru şekilde gerçekleşirse ;kişilerin sonrasında eğitimci olarak dönecekleri alt eğitim kurumlarında sorun aşama aşama olarak çözümlenecektir.Böylelikle, üniversite düzeyine gelen genç, gerek güzel sanatlar dersinde gerekse güzel sanatlar eğitiminde, birikimli, alt yapısı güçlendirilmiş olacak böylece eğitimden alacakları ve eğitimcilerin onlara verecekleri daha fazla olacaktır.

2.3.TEMEL SANAT EĞİTİMİ

Temel Sanat Eğitimi, gözlem yoluyla görsel düşünceyi geliştiren, bu düşünceleri sanatın kendi diliyle görsel biçimlere dönüştürme sürecidir.

Temel Sanat Eğitimi ile öğrenci görsel düşünce gücü kazanır. "...Öğrencinin ifade gücünün artırılması için,görsel dilin gelişmesi gerekir.Çünkü görsel dil ve ifade öğrenilmeden görsel düşünce gelişmez. Ayrıca görsel dil, görsel düşüncenin yerleşmesi için olduğu kadar,görsel diyalogun kurulması için de gerekmektedir."(27)

Çağımızda, medya organlarıyla kuşatılan bireyler,görsel anlamda aşırı uyarılırken, bir yandanda görsel kirlenmeyle karşı karşıyadır. Bu anlamda görsel sanat eğitimi bireylerin seçici algılamalarında, görsel duyarlılığın gelişmesinde çağımız için gerekliliktir.

Temel sanat Eğitimi, eleman ve ilkeler önderliğinde, malzeme ile düşünme arasında bağlantı kurarak araştırma yapma,problem çözme sürecidir. Her zaman sonuç güzel olmayabilir,yada olması için bir zorunluluk yoktur. Bu eğitimden kazanılacak olan, problem çözmede yaratıcı ussal yapıyı, yaşama geçirebilmektir Doğadan hareketle, deneyerek,yanlış yaparak, tekrar deneyerek süren eğitim sürecinde kendi sembollerini ve dilini kurmayı öğrenecek,ortaya çıkan yapıt bütünüyle öğrenciye ait, özgün bir yapıda olacaktır.

Böyle bir yaklaşımla uygulanan Temel Sanat Eğitimi güzel ödevler yapma mantığından uzak; malzemenin amaç değil araç olduğu, öğrenmenin süreciyle ilgili uygulamalardır.

Ülkemizde Temel Sanat Eğitimi, yükseköğretimde, Güzel Sanatlar Eğitimi veren kurumlarda yer almakta, ilköğretim ve lise öğreniminde resim eğitimiyle sınırlı bir uygulama yapılmaktadır.

Güzel Sanatlar Fakültelerinde uygulanan, Temel Sanat Eğitimi,(Mimarlık Fakültelerinde Temel Tasar Dersi) bir anlamda, öğrencinin ilk-orta-lise düzeyinden gelen sanat eğitimi boşluğunun giderilmesi için programa alınmıştır

Sanatın temel eğitimi konusunda, dikkat çeken yaklaşımlardan birincisi,"...Bauhaus kökenli Temel Sanat Eğitimi,ikincisi akademik desen çizimine dayalı Sanat Eğitimi,üçüncüsü Dada çıkışlı ve Freud'un oyun ilkesinden hareketle serbest fantazi ve yaratıcılığa dayanan Temel Sanat Eğitimidir."(28)

Sanat kültür bilgisi ve uygulama ile desteklenecek sanat eğitimi,çok boyutlu olabildiğinde,amacına ulaşmış sayılabilir. Sadece desen eğitimi ağırlıklı, yada kuramsal bilgi ağırlıklı veya serbest bırakılıp rastlantılara göre uygulanan Temel Sanat Eğitimi,sonuç itibarıyla bir yere ulaşmaz.

Günümüzde uygulanan eğitim sistemlerinde artık birey ön plana çıkmakta bireyin yaratıcılığı önem kazanmaktadır Bu anlamda kişinin görsel düşünme gücünü ve yaratıcılığını merkez alan Temel Sanat Eğitimi, eğitim sistemimizin alt basamaklarına kaydırılması gerekmektedir.

.O halde,bu denli önemli bir eğitimi ilköğretim-lise düzeyinde öğrenciyi hazırlayıp sevdirep, lise düzeyinde sistemli bir şekilde verebilirsek; genç, yükseköğretime, kendisinin yeti ve yeteneklerini tanıyan, çevresine ve yaşama duyarlı, sanatı yaşantısına katabilen, üretene değer veren, bir kimlik olarak gelecektir.

Temel Sanat Eğitimi uygulamalarını;

-İki boyutlu yüzey çalışmaları,

-Rölyef (dönüşüm çalışmaları)

-Üç boyutlu form araştırmaları (yontma,yığma,inşa çalışmaları)

-Sanat eserleri inceleme ve Müze Eğitimi olarak belirleyebiliriz.Bu aşamadan sonra temel sanat eğitimi uygulamalarının içeriğini oluşturan elemanlar ve ilkelerin neler olduklarını belirttikten sonra, eğitim içinde uygulama yaklaşımı dile getirilecektir.

2.3.1.Elemanlar

2.3.1.1. Çizgi:

Tarihin ilk dönemlerine ait mağaralarda bulunan duvar resimlerinde, ilkel insanların, ilk ifade aracı olarak çizgiyi kullandığı görülmüştür.

Yine çocuğun resimsel gelişiminin çizgiyle başladığı görülür.Bu dönemden başlayarak kendine özgü kişisel bir dil geliştiren çocuk, yanlış yönlendirmeler yaşamazsa özgün çizgisini koruyabilir.

, Bu dilde,çizgisel ifadenin her birey için kendine özgü kalabilen; kişiselleştirilmiş hali, imzada görülür.İmza, çizgisel ifadenin yazınsal olarak aktarılan estetik biçimidir.

Uzunluğu ve genişliği olan çizgi, farklı yüzeylerde yüzeye bağlı olarak, değişik malzemelerle değişik etkiler yaratır. Yüzey kağıt, tahta, cam duvar vb. olabileceği gibi malzemede çizgi oluşturabilen her elemandır.

Kendi başına bir eleman olarak var olan çizgi, resimsel bir yüzey yaratacağı gibi (desen), çizginin üst üste kullanımı, sıklığı, inceliği-kalınlığı doku etkisi yaratır. Bu etkininde leke değeri vardır.(Fontana'nın tuvali keserek oluşturduğu çizgi etkisi doku etkisini ve espası içerir.)

Çizginin kendi içinde,koyudan açığa, açıktan koyuya geçişi pasaj etkisi yaratabildiği gibi,sadece bir çizgi değerinin bir biçim yaratmada kullanımı kontur çizgisidir.Bir biçimi algımlarken; öncelikle dış biçimini algılarız.,çizerken de biçimi konturlarla belirtiriz. Gerçekte biçimi belirleyen bir sınır çizgisi yoktur.

Çizginin yardımıyla derinlik çeşitlenmesinin sınırı çok geniştir.

Rönesans ta perspektif çizgiyle sağlanırken; modern resimde çizginin farklı etkileri ve renkli kullanımıyla espas oluşturur.İnce dikey çizgilerin yanyana dizilişi yüzeyde gri değerle leke etkisi yaratır.Bu yüzeye yatay olarak eklenecek daha kalın bir çizgi espas yaratacaktır.

Temel Sanat Eğitimi içinde çizgi, bireyin kendine özgü bir karakteristik özelliği olarak ele alınarak, bireye inen, kişi merkezli bir sanat eğitimi anlayışı içinde, özgünlüğü bozulmadan her türlü malzemeyi kullanarak geliştirmek amaç edinilecektir. O nedenle burada, çizgi konusunu kendi içinde maddelendirerek, belirli kurallara indirgemek yoluna gidilmemiştir.

Çizginin kendi içinde hareketli, devingen yerine göre durağan yapısı, onun kişisel üslupla çok çeşitli kullanımını sağladığı gibi tek başına bir eleman olarak güçlü bir dili vardır.. Çizgi ekspresif bir tutumla mekaniklikten uzak bir anlatım dili olarak çağlar boyunca kullanılmıştır.

2.3.1.2. Leke

Temel Sanat Eğitiminde, resimsel çalışmaların en önemlilerinden biride,objelerin ton lokallerine ve yüzey farklılıklarına bağlı açık-orta- koyu leke değerlerinin araştırılması ile objelerin ışık kaynağı altında değişen açık-orta-koyu leke değerlerinin bulunmasıdır.

En koyu leke ile en açık leke arasındaki değer farklılıklarının incelenmesi bu eğitimin içeriğidir Gerek imgesel bir kompozisyonun oluşumunda gerekse gözleme dayalı çizimler açık-orta-koyu leke değerlerinin dengeli bir şekilde dağılmasıyla estetik kılınır. Koyu bir leke etkisinin içinde açık-orta-leke değerleri olabileceği gibi, açık lekeninde kendi içinde leke değerleri vardır. Açık–koyu etkisi sayesinde üç boyutlu formların iki boyutlu yüzey üzerinde hacimsel etkilerini verebiliyoruz.

Işık kaynakları, doğal olan güneş ve yapay aydınlatma kaynakları olarak değerlendirilir.Işığın geliş açısı, yönü, şiddeti ve rengine göre; ışığın yüzeye çarptığı alanlar derece derece aydınlatılırken; yüzeyde ton değerleri oluşur. Işığın ulaşamadığı alanlar karanlık yüzeyler olarak kalır.

“Çizgi ile soyutlaştırılan nesneler ışığın akıcılığı iledeğişen görüntüler kazanır.Işık en açık beyaz ile en koyu beyaz arasında bir derecelendirme ile gösterilir. Bir resimde ışığın kullanılışı çeşitli şekillerde olur. Tek renk ve kütle üzerinde ışıktan gölgeye geçiş sağlanabildiği gibi çeşitli renklerin uzaklıklarına göre değişen şiddet dereceleri ya da resimdeki esas ışığa göre, koyuluk ve açıklığın derecelendirilmesi, resmin bütününe göre değerlendirilir. İtalya’ da Proto Rönesans döneminde resimleri mekanlara ayırmakta güçlük çeken sanatçılar, resmin her nesnesinin üzerine ışığı ayrı ayrı düşürmek suretiyle resmi aynı ışık gölge ile şekillendirmişlerdir. Daha sonra Tiziano, Tintoretto ve Rembrandt gibi sanatçılar ışık ve gölgenin yayılmasını kontrolleri altına alarak, dramatik ve estetik etkiler elde etmek için ışık gölgeyi istedikleri gibi kullanmışlardır.”(29)

Uygulamalar ile gelişecek açık-orta- koyu değerleri ile farklı biçimlerin üzerine düşen ışık etkilerinin, biçimlerin kendi lokal tonları ve yüzey farklılıkları nedeniyle değişen ton değerlerine ve plan farklılıklarına dikkat çekilir.Her objenin kendi ton lokaline, form ve yüzey özelliklerine bağlı leke değerleri vardır

Her objenin, kendi öz rengi nedeniyle değişen leke değerlerini, yüzeyde ouşan açık-koyu değerlerini gözlemlemek görsel eğitimin içeriğini oluştururken;desen eğitimi açısındanda öğrenciyi geliştirecektir.

2.3.1.3. Renk

Işığın, yüzeye çarptıktan sonra yansıyarak, göze gelen ışınların algılanması renk duyumunu sağlar.

Çağdaş yaşamda, renk, insanın yaşantısında önemli bir yer edinmiştir.

Sanat Tarihini incelediğimizde; açık-koyu değerlerinden bir rengin tonlarının hakim olduğu kompozisyonlara oradan çok renge giden bir süreç yaşandığı dikkat çeker. Özellikle Emprestyonistlerde keşfedilen renk, 20.yy sanatının önemli bir elemanıdır. Endüstri toplumuna geçişle, rengin insanın yaşantısına daha fazla girdiği, moda, dekoratörlük, iç mimarlık alanlarında kullanımına özen gösterildiği dikkat çeker.

Renk konusunu önce fiziksel sonrasında psikolojik olarak ele almak gerekir.

Işık kaynağından gelen ışık yüzeye çarptıktan sonra yansıyarak göze ulaşır. Gözün retina tabakasındaki sinir uçlarının uyarılmasıyla beyinde renk olarak algılanır.

Newton tarafından, gün ışığının elmas bir prizmadan geçirilip ayrıştırılmasıyla ortaya çıkan gün ışığı tayfında, kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, lacivert, mor renkler sıralanmıştır. Renkleri farklı algılamamızı sağlayan etken birbirinden farklı dalga boylarıdır. Burada kırmızı en uzun dalga boyuna mor ise en kısa dalga boyuna sahiptir. Yada bir başka deyişle; gün ışığı tayfından geçişte kırmızının kırılma açısı en az, morun ise en fazladır.

Böylece rengin yüzeylerin yapısıyla ilgili olmadığı, doğrudan doğruya ışıkla ilgili olduğu anlaşılmıştır.

İnsan gözü, 700-400 milimikron dalga boyundaki ışıkları görebilmektedir. Bu değerlerin üzerindeki ışınlar, enfraruj, altındakiler ultraviyole ışınlarıdır.

Renkle ilgili fiziksel özelliklerden sonra, eğitim içinde rengin kullanımı ve rengin psikolojisi sanat eğitimi açısından önemlidir.

Rengin insanlar üzerinde yarattığı etki kadar bireyin rengi yorumlamasında ona ait kişisel özelliklerde etkindir.

Eğitim süreçleri içinde renk, çocuğun severek kullandığı bir elemandır. Özellikle okul öncesi dönemde, renk kullanımının çok özgün olduğuna önceki bölümlerde değinildi. Çizgi konusunda bahsedildiği gibi kişinin kendine ait çizgisi korunurken, renk seçiminde de özgünlüğü, göz önünde bulundurulmalıdır. Ancak temel sanat eğitiminde renk bilgisinden sonra, rengin kompozisyon içindeki uyumu önemlidir.

Renkli bir kompozisyonun dengesi, estetiği temelinde açık-orta koyu leke değerlerinin uyumlu bütünlüğü ile dengelidir. Her rengin açık –orta-koyu skalasında bir karşılığı vardır. Yine o rengin değerleri, asıl rengin leke değerinde açıktan koyuya doğru gidip gelecektir. Örneğin; mor renginin koyuya yakın leke değeri, rengin açılıp koyulaşmasıyla, leke değeri de değişecektir..

Renk eğitimde kendi başına cazip,coşkulu cezbedicidir. Ancak bir kompozisyon içinde gelişigüzel kullanımı yüzeylerin renklerin kendi arasında uyumsuzluğu sadece boyanmış biçimler oluşturur. O nedenle eğitim içinde rengi açık-orta-koyu düzeninin temeline yerleştirilen bir sistemle sunmak, kişisel renk seçimini korurken; rengi diğer renklerle kullanma seçiciliği ve bilinci kazandıracaktır

2.3.1.4. Nokta

Geometrik anlamda iki çizginin kesişmesinden oluşan nokta, resimsel anlamda yüzey üzerinde malzemenin bıraktığı ilk etkidir.

“M. Özer’in deyimiyle nokta an,çizgi zamandır.”(30)

“Resimde nokta kavramı, merkezi dengeye sahip, bir yüzeysel etki ögesi olarak tanımlanır. Dolayısıyla resimsel nokta, geometridekinden farklı olarak bir alan kaplar. Bu anlamıyla nokta, resme ancak çağdaş sanatın ortaya çıkışıyla birlikte girmiştir. Yukarıdaki şekilde tanımlanması da, Modern ressamlardan Paul Klee’nin ürünüdür.”(31)

Nokta,resmin plastik elemanlarından biri olarak yüzey üzerinde büyüyen küçülen dinamizmi olan bir elemandır.Nokta tek başına ele alındığında durağandır.Nokta sayısı, büyüklük ve küçüklükleri arttıkça yüzey üzerinde hareketlenmeye çizgi, leke, renk yüzey etkisi ve ritm yaratmaya başlayacaktır..Kendi başına bir eleman olan nokta,açık-koyu değerleri ile üçüncü boyut etkisi kazanabileceği gibi,renkli bir zemin üzerinde espas yaratır ve dokusal etkisi vardır.Başka bir deyişle,nokta tek başına bir eser veremez ancak diğer elemanları oluşturur.

Sanat tarihinde puantizm akımının öncüsü Seurat,rengi saf olarak nokta nokta biraraya getirerek eserlerini oluşturmuştur.

Resimsel yüzeyde renkle doku etkisinde yaratabilen Nokta’nın; bu çalışmada çizgi, leke ve renkten sonra ele alınmasının nedeni diğer elemanlarıda oluşturabiliyor olmasındandır.

2.3.2.İlkeler

2.3.2.1.Denge

Kompozisyonda yer alan birimlerin kendi içinde uyum sağladığında dengeden söz edilir. Dengeli bir kompozisyonun bütünü göz tarafından algılandığında bitmişlik , tamamlanmışlık duygusu uyandırırken; dengenin oluşmadığı bir kompozisyon da algılamada eksik, yarım bırakılmışlık etkisi yaratır.

Denge simetrik ve asimetrik biçimde sağlanır.

Simetrik Denge, İki yanda yatay ve düşey ekseninde birbirini tamamlayan biçimlerin toplamıdır. Simetrik denge, Geleneksel el sanatlarında, dekoratif işlerde halı, kilim dokumacılığı, maden işçiliği gibi zanaatkarlık yönü olan işlerde kullanıldığı dikkat çekicidir.El sanatlarında simetri renk,leke ve çizgi ile bozulur.

“Çoğu kez dörtgen alanlarda kenarortay veya köşegenler, dairede ise çap, genellikle simetrinin eksenidir. Simetrik düzen birbiri üzerine katlanarak tekrarlandığı gibi,merkeze göre ışınsal düzende de tekrarlanabilir. Eksen olarak alınan doğrunun bir yanındaki nokta ve çizgiler, ikinci tarafa, eksene göre aynı uzaklıkta tekrarlanır.Böylece aynı düzlem üzerinde birbirinin kopyası iki kompozisyon ortaya çıkar.Bazen bu eşdeğer alanlardan biri ters çevrilerekte kullanılır. Her durumda dakik ve değişmeyen iki yönlü metrik bağlantı esastır.”(32)

Simetrik denge, kendi içinde sınırlı olması; ayrıca kararlılık ve kesinlik yönüyle de monoton bir etki bırakır.

Asimetrik dengeyle oluşturulan kompozisyonlarda,öğelerin değerlerinin serbest bir dağılım göstermesi nedeniyle daha canlı, estetik kompozisyonlara ulaşılır.

“Dengeli bir görsel kompozisyonda,şekil, yön, mekan, hiçbir değişimin olmasına izin vermeyecek şekilde hazırlanmış gibi görünür ve bu nedenle bütün, kendi parçaları içinde “zorunluluk karakteri göstermeye başlar. Dengesiz bir kompozisyon ise, rastgele, geçici ve bu nedenle sakat gibi görünür.Onun elemanları daha dengeli duruma geçmek için bir çaba harcıyormuş gibi görünürler. Geçmek istedikleri yeni denge durumu tüm yapı ile uyum sağlayacaktır.”(33)

2.3.2.2. Ritm

Kompozisyonda Ritm, bir eser ile izleyicisi arasında kurulan psiko-fizyolojik anlatımın yüzeyde benzer yada kontrast devinimlerle yinelenmesidir..

El Sanatları ve Dekoratif işlerde uygulanan devinimler eşit büyüklükte biçimlerin sağa ve sola doğru eşdeğer tekrarından meydana gelir. Aynı biçim tek tek eniyerek ritmik

hareketi oluştururken bütünüde meydana getirir. Ancak böyle bir tekrar, durağan ve monoton bir kompozisyon oluşturur.

Plastik Sanatlarda izleyiciyle kurulan baē, dominant devinimler ve buna karşılık zıt hareketlerin uyumuyla saēlanır.Bu da yüzeyde açık-orta-koyu leke deēerlerinin biçimleri, renk, çizgi doku gibi plastik deēerlerle saēlanır.Sadece bir eleman ritmi saēlarken, daha karmaşık düzenlerde,birçok elemanın kompozisyonda devinimi bütünlüēe götürür.

Bu elemanların yüzeyde bilinçli dolaşımı izleyici ile eser arasında ki baēı kurar Plastik Sanatlarda güçlü bir kurguyla kurulan Ritm, kompozisyonu asimetrik bir dengeye götürür.

Ritm; doğada, yaşamda bireyle içiçedir. Doēa parçalarında tekrar eden tepeler, aēaē dalları, gece-gündüz, mevsimler, dalgalar dans v.s. en yalın örnekleridir.Temel Sanat Eēitiminin bir görme eēitimi olduēundan uygulama sürecinde diēer eleman ve ilkelerde olduēu gibi konuyu doğada yakalamak, farkedebilmek en önemli çıkış noktasıdır.

2.3.2.3. şiddet,Egemenlik

Kompozisyonda yer alan birimlerden birinin yada bir gurubun diēerlerine göre, biçim, renk, doku, deēer açısından üstün konumda olmasıdır.

Egemenlik odak noktası yada noktaları ilede saēlanır.

Egemenlik bir kompozisyonda, renkle, biçimle, dokuyla saēlanabilir. Rengin deēeri, şiddeti, egemenliēi güçlendirir. Dokunun çok etkin, yoğun olarak kullanıldıēı alanlar kompozisyonda egemen alanlardır.

Egemenlik, öēeler arasında farklılıkla saēlanırken,kompozisyona dinamizm,hareketlilik kazandırır.

“Öēeler arasındaki guruplaşmalar, küme bütünündeki mesajın yer yer yoğunlaşmasını getirmekte, bu kesimlerdeki öēe gurupları, diēerlerine göre egemen özellikte olmaktadır. Burada ki guruplaşma, öēelerin tekrarı yoluyla elde edilmekte, uygunluk ilkesi içinde yoğunlaşarak, egemenlik kurulmaktadır.”(34)

Kompozisyonda egemen olan renk,biçim, dokulu yüzey, kompozisyonun dikkat çeken bölümüdür izleyici ile yapıt arasında kurulan baēı güçlendirir.

2.3.2.4. Birlik,Teklik

Kompozisyon içinde yer alan birimlerin birbirlerini tamamlamaları ile dengeli bir bütünlüğe yada başka bir deyişle birliğe varılır.

Birlik Teklik kavramı, Egemenlik ve Denge kavramlarıyla ilişkilidir ve birbirlerini etkilerler.

Kompozisyon içinde yer alan elemanların karşıt yada dominant olması birimler arasında ritmi sağlarken, bütündeki birliğide sağlar.

Biçimlerin kompozisyon içinde belli bir bütünlük oluşturması gerekir. Bu biçimlerin aynı yönde kullanılması ile oluşurken tek bir biçimin karşıtlık ile dengelenmesi kompozisyonu bütünlüğe götürür.

Sanat Tarihinde,” klasikler ayrıntılardan bütüne varmayı sağlamışlardır.15.yy. yapıtlarında, kompozisyonlarda dağınıklık hüküm sürer.16.yy.’da ise, kompozisyon birliği,en tipik ve en esaslı özelliktir. Her biri tek başına ne olduğu anlaşılabilen fakat asıl formun bir parçası olarak onunla bağlılığını belli eden bir görünüş hakimdir.17. yy.’da ise belirli bir esas motife bağlılık görülür.Klasik form sisteminde, tek tek öğeler tüme bağlı ona özgür olarak görev yapan eklemler olarak duyumlanır. Buna çoklukta birlik ilkesi diyoruz.17. yy.’da ise, tek ne varsa ortadan kalkmış,biçimden biçime geçen bir hareket içinde,güçlü bir vurgu ile dikkatler bir noktada toplanmıştır.”(35)

2.3.3. Doku

Yüzeylerin karekterini veren, objelerin iç yapılarını bir ölçüde belli eden, resmin temel plastik elemanlarından biridir.

Dokunun algılanmasında ve plastik yüzeyin yaratılmasında ışığın önemi vardır. Yüzeyin üzerine düşen ışık , eğer yüzey düzgün ise ışığı yansıtır. Ancak yüzey pürüzlü ise; ışığı farklı açılara ve parçalara bölerek yansıtacaktır. Bu yüzeyler insan tarafından dokunma duygusunu arttıracak ve dokunulduğunda insan eline pürüzlülük duygumunu hissettirecektir Bu.,yapıyı oluşturan birimlerin yanyana gelmesinden oluşan etkidir

“Doku (Tekstür) yeni resimde düzenlemelerde emprestyonistlerle başlar. Emprestyonistler de tuşlarla görülür.Claude Monet’de, bunun yanında Seurat ve Signac’ da virgül ve nokta gibi Cezanne’da ise küçük dörtgen ve parçalar halinde oluş, formu oluşturur. Vincent Van Gogh’da uzun çizgiler halinde delice ve kabaca kullanılmıştır. Bu sanatçılardaki doku çalışmaları günümüz çağdaş sanat örneklerini oluşturmuştur. Matisse’ le birlikte fırça darbeleri yani tuşlar yüzeye bırakmıştır.Kübistlere kadar boya fırça ve çizgi ile gösterilen Doku, çağdaş sanatta düzenlemelerin içine cam, ağaç, maden, ip, v.s. gibi doğal malzeme olarak girmiştir.”(36)

En basit anlamda doku elde etmek için, düz bir kağıt buruşturulup üzerinden karakalem yada pastel boyayla geçildiğinde oluşan etkidir.

Dokuyu üç açıdan ele alabiliriz.

1-Organik Doku: Doğal Dokudur..Pürüzlülük vardır. Dokunarak anlaşılır, derin bir dokudur;yumuşak,sert,kaba olabilir.(Ağaç kabuğu,taş)

2-Optik Doku:Görsel yüzeysel dokudur.Göz aldanmalarına dayanan bir doku.

3-Kişisel yaratıcılığa bağlı doku:Dokulu bir yüzeyin resmin içinde kullanımı (Dadaistlerde olduğu gibi)

Doğayı incelediğimizde kendi içinde çok zengin doku örnekleri ile dolu olduğunu görürüz.Konunun her yaş düzeyinde işlenişi doğadaki örneklerini farketmek ve dokunma duyusunu geliştirmek üzerine kurulmalıdır.

Resmin plastik elemanlarından Doku'yu doğada gördüğümüz örnekler üzerinden inceleyerek;görsel biçimlendirme elemanlarını kullanarak oluşturabiliriz. Nokta ve çizgi kendi başına doku oluşturabileceği gibi oluşan doku etkisinde açık-koyu ve buna bağlı renk değerleride olacaktır.

2.3.4. Form

Resmin plastik elemanları (çizgi,leke, renk, nokta) ve İlkeleri (denge, ritm,şiddet-egemenlik, birlik-teklik) ile doku yu da içeren kompozisyon bütünlüğüdür.

Genel kullanımında biçim ile form birbirine karıştırılmaktadır Biçim,çizgi ve açık-koyu değerleri ile belirtilmiş bir alan olarak karşımıza çıkar.Form ise, biçimden daha geniş anlamda ilkeleride barındıran, alanla bağlantılı üç boyutlu bir tasarımdır.

.Geçmiş yaşantıların, oluşturduğu imgeler yaratıcılıkla beraber sanat eğitiminde yeni formlara dönüşür.

Yeni formların oluşumu, doğada var olan formların yeni bağlantılar, birleşimler oranlarla ve sanatçının kendi sanat diline göre seçeceği malzemeyle anlatabilme yaratıcılığıdır.

O nedenle düşünsel anlamda gelişmeyen bireyin, duygu ve düşüncelerini forma aktarması zordur. İçinde yaratıcılığı barındırmayan işler belli yüzeylerin biçimlendirilmesi yada üç boyutlu formlar ile zanaatkarlık boyutunda kalacak belli tekrarlarla hep yinelenenecektir.

O nedenle Temel Sanat Eğitiminde form oluşturma,doğadan yola çıkılarak (yani somuttan soyuta giden bir çizgide) gelişmelidir. Öğrenci tasarlamada çıkışı doğadan alırsa, doğayı inceleme,sorgulama ve yorumlama sürecinden sonra çalışmasında malzemenin amaç değil, araç olduğunu farkedecektir. Ancak bu eğitimin disiplin yönü, çalışmalarda eleman ve ilkeleri kullanmada ki bilinçte aranmalıdır. Formun kendi içinde

dayandığı elemanları ve ilkeleri olabilmelidir.Bu eğitim özellikle, ortaokul ve lise düzeyinden başlayarak verildiğinde, gerek kendi, gerekse arkadaşlarının çalışmalarını eleştirmeyi öğrenen çocuk, gördüğü eserin form dilini çözümlemeyi, sorgulamayı öğrenecektir.Böylelikle, gerçek sanat yapıtıyla kitsch olanı birbirinden ayırt edebilme yeteneği sanat eğitimi ile gerçekleşecektir.

2.3.5. Kompozisyon

Kompozisyon, formun yada biçimin belli ilkeler içinde bir bütünlük oluşturmasıdır. Bu bütünlük oluşan yapının ilke ve elemanlarını doğru şekilde barındırıyorsa, göze estetik gelir. Herşeyin yerli yerinde olması, tamamlanmışlık her zaman doğru bir kompozisyon oluşturmaz.Düzensizlikte kendi içinde kompozisyon oluşturabilir..

Bir kompozisyon oluşturulurken, eleman ve ilkelerden resimsel şema ortaya çıkar.Bu tasarlamanın içinde akılcı yönünü oluşturan matematiksel yön vardır.Yaratıcılığı içinde barındıran, matematik yön, kompozisyonun temel yapısıdır.

“Kompoze etme latineden gelir. Eski Yunan’da ya klasik yada hellenistlik biçimdedir.Klasik anlayış günümüz anlayışına yakındır dengelidir ve temelde akıl, matematik vardır. Belirgin formlar düzeni kurarken, armoni ,uyum sağlar. Hellenistlik anlayıştaki formlar ise dağınıktır.Barok özelliği gösterir. Buna karşılık aritmetik dengeler egemendir.Bu Yunan kompozisyon tipleri daha sonraki Rönesans ve Barok kompozisyona öncülük etmişlerdir. Matematik kompozisyonlarda zaman içinde çeşitli geometrik şemalar ortaya koymuştur. Bu şemalar günümüzdede önem taşır. Şema bir kompozisyon oluştururken dikkatle üzerinde durulması gereken önemli bir noktadır. Ayrıca kompozisyonların analizinde de yol göstericidir.

Bir kompozisyon formunun gücü ile, renginin gücü ile, tablonun tüm gücü ile dikkat çeker. Tarihsel gelişimi içinde, kompozisyon çeşitli aşamalar gösterir.Rönesans’ın ilk döneminde,belirli bir kompozisyon şeması olmamasına karşı, daha sonra bilimsel perspektifin gelişmesi ile farklı bir duruma geçmiş; kullanılan hava perspektifi kompozisyonu başka bir yönde etkilemiş; ışık ve gölge egemenliği zamanla leke egemenliğine dönüşmüş ve kompozisyon şemasına yeni bir yön getirmiştir.Daha sonralarda özellikle yüzyılımızda kompozisyon şeması resmin kendisi formu ve bir eleman gibi ortaya çıkmıştır.

Kompozisyon oluşturulurken izlenecek yol; bütünden yola çıkıp, ayrıntılara inmek ve yeniden bütüne varmaktır. Eskiz süreciyle başlayan tasarım, kompozisyon oluşurken değişime uğrar,ancak her aşamasında kompozisyon ilkelerini barındırması estetik anlamda gerekliliktir.

2.4. Sanat Eserleri Analizi

Temel Sanat Eğitiminde görsel dilin çözümlenmesi, Sanat Eserlerine bakma, eserin dilini sorgulama ve ondan sonra yorumlama sürecidir. Sanat Tarihi Eğitiminde yararlanarak, yapıtı esas alan bir analiz sözkonusudur.

Bir sanat yapıtının dilini okuyabilmek sanat yapıtıyla zihinsel bir etkinliğe girmektir.

Sanat Yapıtının güzel olarak betimlemek kompozisyon içindeki eleman ve ilkelerin uyumlu bir bütünlük oluşturmaya bağlıdır. İzlenen yapıt ister figüratif ister soyut olsun güzel olanın neden güzel olduğu sorusunu kompozisyonun dilini çözümleyerek bulabiliriz..

Böyle bir değerlendirme okul öncesinden başlayarak bilinçli bir görme eğitiminin öğretilmesi resim eğitiminin içeriğini oluşturur. Ancak eğitim süreçlerinde uygulamanın ağırlıkta olması bu süreci Sanat Tarihi Eğitimiyle Resim Eğitimi arasında bırakarak, bu çok önemli eğitimin çok kısıtlı süreçlerle geçirilmesine yol açmaktadır.

Temel Sanat Eğitimi uygulamaları içinde, Sanat Eseri Analizi özellikle lise döneminden itibaren uygulamalı olarak işlenirken; yapıt üzerinde eleman ve ilkelerin araştırıldığı süreç, bir problem çözme mantığı içinde verilmelidir. Ancak lise düzeyinde Sanat Tarihi dersinde işlenen bir dönemin, belirgin özelliklerini taşıyan bir yapıtın Resim Dersi sürecinde uygulamalı olarak ele alınması iki dersin amaçlarını bütünleştirecektir.

Bu eğitim, bazı yanlış uygulamalarda rastlanan bir eserin kopyasını resim teknikleri ile sonuçlandırmak demek değildir.

3.SONUÇ

Okulöncesi ve İlköğretim düzeyinde Temel Sanat Eğitimi Uygulamalarına Yaklaşım

Bu tezin içeriği olan yaklaşımda, gerek okul öncesi dönem gerekse okul döneminde Temel Sanat Eğitimi uygulamalarının önemi, doğru bir eğitimle sonraki döneme çocukları hazırlarken; katı tutumlardan, dogmatik öğretilerden uzak; oyun ve drama tekniğiyle sanatı sevdirmek ve her bireye gerekli şartlar sağlandığında üretebilen, yaşamında sanatın bir alanının var olabileceğini hissettirebilmektir. O nedenle uygulamalarda, malzeme amaç değil araçtır.

Öğretmenin de fonksiyonu, resim yapmak için sağlıklı ortam sağlayarak yumuşak bir yaklaşımla çocuğun kendini özgürce ifade etmesini sağlayabilmektir,

Uygulamalar, çocuğun yaşına, ilgisine, göre; coşturucu, hayal dünyasını ve duygularını anlatabileceği boyutta olmalıdır. Bir bölümü okunan masalın çocuğun tamamlaması istenerek yaratıcı düşünme sağlanabilir. Çalışmalar dinlendirici müzik eşliğinde yapılırken; bir cümleyle başlanıp çocukların tamamlayacakları yeni bir hikayenin onu en çok etkilediği bölümün iki boyutlu yada üç boyutlu formlara dönüşmesi sağlanabilir. Kille, kağıt hamuruyla, artık ürünlerle çalışması eğitici ve yararlıdır. Özellikle artık ürünlerle çalışma bu dönemde formu kavramayı öğretirken, bir yandanda malzeme ile neler yaratabileceğinin sorusu cevaplandırması; ileriki yaşlarda düşünerek çözüm üretme fikrini kazandıracaktır. Bu çalışmaları bahçeye, doğaya taşıyarak; kum, toprak üzerinde resimler yapılarak, dokunarak, doğayla barışık bir sürecin başlangıcı sağlanırken; ortamda keşfedeceği yeni bir malzemeyi çalışmasına katarak yaratıcı bir sürecin yaşanması sağlanabilir.

İlkokul döneminde, farklı sosyo-ekonomik şartlardan gelen öğrencilerin bir arada eğitilmesinden; çizgisel gelişim aşamasında birbirinden farklı özellikler gösteren çocukların resimi yaşantılarına sokmalarında öğretmenin sevdirci yaklaşımı (onun yaptığı ilkokulda karalama aşamasında bile olsa) önemlidir.

Anaokulu ve ilköğretimde sanat eğitimi çocuğun tüm duyu organlarını kullanabildiği drama tekniğiyle oyun içinde verildiğinde; yaratıcılığı canlı tutan bir süreç olmalıdır

Bu eğitimin içine müze dolaşma, sergilere gitme, sanatçı atelyelerini ziyaret eklendiğinde; görsel eğitim çok boyutlu oluşuyla sonraki yıllara zihinsel birikim sağlayacaktır.

Anaokulu ve İlkokul döneminde Sanat Eserleri İnceleme:

___Çizgi filmlerle tanıtılan eserler ile başlama,

___Sınırlı boyama çalışmaları içinde, Sanat Eseri örneklerini boyamak;

___ Oyun programları içinde okulda dialar yardımıyla tanıtılan eser, okul içinde bir mekanda saklanarak çocuğun bulmasını sağlamak sonrasında eseri drama tekniğiyle canlandırması sanat eseri ile duygusal bağın kurulmasını ve gözün eğitimini sağlar;

___Müze dolaşma ve eserlere dokunma: Oluşturulacak Çocuk müzeleri ile görsel eğitim sağlanırken çocuklar için ayrılan bazı parçalara dokunma sağlanmalıdır.(Ülkemizde sadece Aekeoloji Müzesi içinde oluşturulan Çocuk Müzesi Bölümü çok kısıtlı bir örnektir.)Müze dolaşma Sanat Eserlerinin bu mekanlarda sergilenmesi bilginin kalıcı olmasını sağlar.

-Okulda Sanat Eserlerinin belli mekanlarda sürekli sergilenmesi, Resim Atelyelerinde, belli sürelerle Türk ve Yabancı Sanatçıların eserlerinin tanıtımı yapılarak görsel eğitimin sürekliliği sağlanmalıdır

-Bilgisayar destekli bir eğitimde ,sanat tarihi örnekleri,oyunlar yoluyla bilgisayar aracılığı ile tanıtılabilir.

Ortaokul-Lise Düzeyinde Temel Sanat Eğitimi Uygulamalarına Yaklaşım:

Yukarıda belirtilen anlamda gerçekleşebilen Resim Eğitimi, Ortaokul Döneminde çocuğu görsel anlamda zenginleştirmiş; estetiği ve olması gerekeni farkedebilen bir düşünsel süreç geliştirmiştir.Artık bu eğitimin üzerine Temel Sanat Eğitiminin Eleman ve İlkelerini baz alan sistemli bir yaklaşım oturtulabilir.

Temel Sanat Eğitiminin Eleman ve ilkelerinin öğretimi ve kavratılmasıyla başlanan süreç uygulamayı ardından getirir. Öncelikle konunun doğru kavranılması Temel Sanat Eğitiminin uygulamalarını ve sonucu biçimlendirir.Bu yaklaşımda sonuçtan çok uygulama içinde yaşanan deneyimler, yeni fikirler ve onların uygulanışı deneme ve yanılma yöntemiyle öğretilir.Her çalışma o konu çevresinden yeni buluşlara gitmektir. Böyle bir yaklaşımda uygulamalar ödev mantığından uzaklaşarak deneyerek öğrenme süreci gerçekleşecektir. Öğrencinin ödev olarak görmediği kendini yaşanan sürecin bir parçası olarak hissettiği ortamlarda gerçekleşen öğrenmenin kalıcılığından söz edebiliriz.

Bu öğretim, Öğrenci, Doğa,ve Sanat Tarihi Merkezli bir yaklaşımın bütünlüğüdür. Sadece birisinin öne çıkışı tek başına yetersizdir.Ayrıca Sanat Eseri Analizleri bu eğitimi destekleyen unsurdur. Ele alınan her elemanı önce çocuğun kendi bedeninde görmesini farketmesini; sonra doğada incelemesini sağlamak uygulama öncesinde görsel belleği hazırlayarak, geçmiş imgeleri harekete geçirmek başlangıç sürecidir.. Bu

aşama sürekli sorularla düşündürme sürecidir Çalışmanın sonunda Sanat Tarihi örnekleri üzerinde konuyla ilgili inceleme yapılacaktır.

Sanat Tarihi örneklerinin çalışmanın başında gösterilmemesinin nedeni; resim çalışmalarına yanlış koşullanmalarla gelen kendine güvenini yitiren öğrencilerin kazanılmasında mükemmellik özelliği gösteren örneklerin ,öğrencilerin çalışma heyecanını yitirmesine, “ben onlar gibi güzel yapamam” fikrine yol açar.Sanat Tarihi örnekleri seçilirken; konuyu kendi karakterine göre uygulayan sanatçıların üslup özelliklerine dikkat çekilerek,”şu sanatçı gibi yapmışsın yerine sanatçı senin gibi çalışmış” cümlesi öğrencinin çalışmasına değer vermesini sağlar.

Elemanların eğitim sürecinde işlenişine yönelik aşağıdaki yaklaşımda ilkeler her konunun biçimlendirilmesinde temel dayanaktır. Yine ilkelerin kavratılması, konu kapsamında, uygulamalar içinde olmalıdır. Elemanların işlenişi birbiriyle bağlantılı bütünlük içinde bir önceki eleman yada elemanlar ile bağlantı kurularak sağlanır.Uygulamalar somuttan soyuta giden bir çizgide, sınıf kapasitesine göre belirlenir.

ÇİZGİ:

Soru: Kendi bedenimizde çizgi nerede?

Cevap-saçlar, , avuç içindeki çizgiler.

Elimize düz ve dalgalı saçlar alarak beyaz kağıt üzerinde inceliyoruz.İnce- kalın,düz-eğri saç arasındaki farkı konuşuyoruz.

Soru- Dalgalı saç teliyle düz saç arasındaki fark nedir?

Cevap- Biri hareketli, diğeri durağan.

Soru- Çok sayıda saç telinin bir araya gelmesinden yüzeyde ne oluşuyor?

Cevap- Leke

Soru- Doğada çizgiyi görebiliyormuyuz?

Cevap- Ağaçlar

Soru- Ağacın dallarında çizgi hep aynı kalınlıktamı?

Cevap- :Hayır Kalından inceye doğru gidiyor.

Soru-Hareketleri nasıl?

Cevap- Eğri ve düz çizgilerde var.

Kendisinde ve doğada çizgi kavramını farkettikten sonra uygulamaya geçiliyor.Farklı malzemeyle yüzey üzerinde denemelere giriliyor İnce –kalın, yatay- dikey eğri çizgilerin yüzeyde etkisini araştırıyor. En sevdiği malzeme ve çizgiyle yüzeyi biçimlendirmeye başlıyor.Çizgiden desen eğitime giden süreçte dikkat çeken kendine özgü çizgi dili içinde geliştirilmeye çalışılıyor

LEKE:

(Çizgi konusuyla bağlantı kurarak)

Soru- Kendi bedeninde leke nerede?

Cevap- Saçlar

Soru- Kaç türlü leke var?

Cevap- Sarışın insanların saçının lekesi, Açık Leke

Kumral “ “ “ “ Orta “

Esmer “ “ “ “ Koyu “

Soru- kendi saçının ve teninin lekesi nasıl?

Cevap- Her öğrenci kendini inceleyerek bu soruya farklı cevaplar verecek. Saçlarını koyu leke, tenim açık leke yada saçım açık leke, tenim orta leke gibi.

Soru- Doğada üç lekeyi söyleyebilirsiniz?

Cevap- Gökyüzü, Toprak, ev ağaç ve benzeri toprak üzerindeki formlar

Soru- Doğada yer alan formları hangi geometrik kavramlarla açıklayabiliriz? Örnekler verin.

Cevap- silindir, dikdörtgenler ve kare prizma piramit, küre, koni. Ağacın gövdesinin silindirik yapısı, dağın koni özelliği, portakalın küre biçimi gibi.

Soru- (öğretmen iki örneğide göstererek) Silindirik yüzey üzerine düşen lekeyle, dikdörtgenler prizması üzerine düşen lekenin farkı nedir?

Cevap- Silindirin üzerinde gelen ışık yüzeyin etkisiyle açıktan koyuya giderken eriyerek koyuya ulaşıyor. Prizmada ise yüzeyin etkisiyle açık ve koyu leke ayrılıyor.

Üç boyutlu biçimlerle hazırlanan bir kompozisyonun çizimi ile devam eden çalışma sonrasında doğadan biçimlerin etüdü, lavi tekniğinin uygulanması, resim tamamlama vb. bir çalışmayla devam ederek, yüzeyi belirleyen açık-orta-koyu leke değerlerini anlayarak uygulamaya çalışır.

Sonrasında Sanat Tarihi örnekleri üzerinde lekelerin dağılım etkisi incelenir.

RENK

Açık-koyu leke değerlerine bağlı olarak ele alınacak renk konusunda, yine öğrencinin kendisinden yola çıkarak önceki konuyla bağlantılı olarak, sorular yoluyla kavratılır.

Bir öğrenci seçilerek açık – koyu leke değerleri hatırlatılır.

Soru- Arkadaşınızın saçının lekesinin değeri nedir?

Cevap- koyu leke

Soru- Peki hangi renk?

Cevap- Siyah

Soru- Teninin leke değeri nasıl?

Cevap- Açık leke

Soru-Hangi renk?

Cevap- Açık bej-krem rengi gibi.

Soru-Gözlerinin leke değeri nedir?

Cevap- Orta leke yani mavi

Bundan sonra her öğrenci kendisini inceleyerek i kendi teninin, gözünün ve saç renginin leke ve renk değerlerini öğrenir.

Doğanın leke-renk ilişkisine kısaca doğanın kendi içinde mevsimlere göre değişen renk cümbüşüne ve leke değerlerine dikkat çekilerek öğrenci konuya hazırlanır.

Doğada var olan üç ana renk gösterilerek; bu renklerden ara renkler elde edilmesi ve üç ana rengin karışımından gri leke değerinin oluşması zıt renkler olarak değerlendirilen guruplar verildikten sonra onlarında kendi içinde bir uyum oluşturduğu, sıcak ve soğuk renk gurupları olduğu ancak rengin değerine göre sıcak rengin soğuk bir etki yaratabileceği; aynı şekilde soğuk renk olarak belirtilen renklerinde değerine göre sıcak etki yaratabileceği kavratılır.

Renklerin psikolojik etkilerine değinilerek sevdiği sevmediği renkler üzerinde konuşularak renk konusunda kişinin bireysel seçiminin önemi üzerinde durulur.Doğadan seçilen bir kompozisyon üzerinde önce açık-koyu leke değerleri etüt edilerek çalışılır. Ardından gerçek renk değerlerine uygun olarak çalışıldıktan sonra leke değerlerine uygun seçtiği renkler ile kompozisyon yorumlanır. Renkle ilgili çalışmalar çok çeşitlendirilebilir.Ancak Temel Sanat Eğitiminde Açık koyu leke değerlerine uygun doğru seçilen renklerin kullanılmasıyla kişiye özgü renk dili korunabilir.

Sanat tarihi örneklerinde Empresyonizm ile Rönesans arasındaki renk değişiminin incelenmesi ve her ressamın kendi dünyasına göre rengi yorumladığına dikkat çekilir.

Renk konusu çok farklı çalışmalarla zenginleştirilirken öğrencinin rengi çalışmalarda hevesle kullandığı dikkat çeker.

NOKTA

Soru- Kendi portrende nokta gösterirmisin?

Cevap- Gözler

Soru- Rengi ne renk?

Cevap- Siyah,mavi, yeşil, kahverengi.

Soru- Göz renklerinin leke etkisi nasıl?

Cevap- Açık,orta, koyu etkisi var.

Soru- Doğadan nokta örneği söylemişin?

Cevap- Güneş, yıldızlar, ayın dolunay hali,

Uygulama:

Yüzeyde bir nokta oluşturalım:(öğrencilerin farklı büyüklüklerde nokta oluşturduğu dikkati çeker.)

Soru- Tek başına bir noktanın ifadesi nedir?

Cevap- hareketsizlik, durağanlık

Soru- Yanına başka noktalar koyduğunuzda etkisi değişiyormu?

Cevap- Evet , büyüyor, hareketlenmeye başlıyor, biçimi değişiyor.(Psikoloji dersinde işlenen Geşalt ilkeleri burada hatırlamaları istenir.)

Soru- Yüzeyde çok sayıda nokta şimdi ne oluşturdu?

Cevap-Leke etkisi yaratmaya başladı.

Bu aşamadan sonra noktanın yüzeydeki enerjisini farkedten öğrenci nokta elemanını kullanarak önce doğadan bir biçimi , açık –koyu değerlerini dikkatlice gözlemleyerek inceleyebilir. Noktayı dikkatli kullanan öğrencilerde yüzeyde doku etkisinin oluştuğuna dikkat çekilmelidir.Noktayı renk tuşları ilede denemek öğrenciyi yeni oyunlara ve buluşlara sokacaktır.

Sanat tarihinde Paul Klee'nin çalışmalarını incelemek, elemanın resim yüzeyinde kullanışı ile ilgili öğrenciyi aydınlatacaktır.

Ortaokul seviyesinde,kendi bedeninde ve doğada farkettilen nokta uygulamada büyük lekeler olarak daha çok renkle verilmeli,yukarıda anlatılan daha dikkatli bir uygulama lise düzeyinde yapılmalıdır.

DOKU

Öğretmen öğrencinin konuyu önce kendi bedeninde farketmesini sağlamaya yönelik bir soruyla başlar.

Soru- Herkes kendi derisine dokunarak ne hissettiğini söylesin.

Cevap- Pürüzlülük

Soru- Sınıf içinde başka nerede bu pürüzlülüğü hissediyorsunuz? (Sınıf içinde araştırmalar başlar)

Cevap –Duvar, sıraların üzerinde, tahtada.(deneyerek)

Soru –Elimizin dokusuyla- duvarın dokusunu aynı işlemle çıkartabiliyoruz?

Cevap –Hayır.

Soru_ Neden?

Cevap_Birisi sert yüzey, diğeri yumuşak.

Uygulama—Elimizin derisini ve yüzeylerde gördüğümüz bu etkiyi kağıda aktaralım.

Soru-Hangi plastik elemanları görüyorsunuz?

Cevap- Nokta, Çizgi, Leke etkileri var.

Soru -Doğada dokulu yüzeyler varmı?

Cevap – Ağacın dokusu, taşın dokusu.

Sınıf ortamından bahçeye taşarak dokulu yüzeylerin etkileri kağıt üzerinde araştırılır Öğrencinin çalışmadan heyecan duyduğu bu süreçte öğretmende öğrencinin coşkusuna katılmalıdır.Örnekler getirilerek hangi dokulu yüzeyin nasıl görsel etki oluşturduğuna dikkat çekilir.Daha farklı dokular nasıl elde edileceği sorularak yeni düşünceler ifade etmesi sağlanır.

Ortaokul düzeyinde bu yaklaşımla uygulanacak doku konusu lise düzeyinde yukarıda anlatılanlarla beraber dokunun daha detaylı ayrıntılı ele alınarak; dokuyu oluşturan yapı, -strüktür- üzerinde durulur. Dokulu yüzeylerin büyüteç ile incelenerek doğadaki formların iç yapılarında var olan geometrik biçimleri farkedebilmek, Doku'dan Strüktür'e geçişte çok dikkatli incelemeyi ve doğaya bilimsel yaklaşımı getirmektedir.Sonrasında çalışmanın biçim ve form denemeleri başlayacaktır.

İlkelerin öğretim süreci yine öğrenci, doğa ve sanat tarihi kaynaklı yaklaşım içinde verilecektir. Bu ilkelerin kavratılması ayrıca ders anlatımı şeklinde olmayıp, elemanların kullanıldığı uygulama çalışmaları içinde verilmelidir.

Örneğin denge konusu içinde simetri kavratılırken; insan vücudunun simetrik görüntüsü altında iç yapının asimetrik bir sisteme bağlı olduğuna dikkat çekilir.Yine doğanın simetrik örnekleri (kelebeğin kanatları) kadar asimetrik yapıya bağlı kurgusuna dikkat çekilir.

Ritmde,insanın doğum ve ölüm arasındaki sürece, vücudunun hareketle değişen ritm olgusuna ,kalp atışlarına,dikkat çekerken doğada denizin dalgası Dağlar ve tepelerin iniş çıkışı, mevsimler ile gece ve gündüzün ritmi farkettilir.

Lise Düzeyi Resim Analizi:

Seçilecek yapıt, ilk denemelerde,figüratif üslubun en belirgin örneklerinden biri olmalıdır. Çalışmaya ilgi uyandırarak sanatçı hakkında araştırma yapılması sanat tarihindeki yeri ve üslubu hakkında bilgilenme ön hazırlığı oluşturur.Sanatçının yaşantısındaki ilginç bir noktaya dikkat çekmek, yapıt ile öğrenciler arasında duygusal

bir bağ kurarak başlamak, ilgiyi arttırır. (Örneğin sanatçı Vang Gogh ise kardeşine yazdığı mektuplardan birinin okunması gibi)

İzlenecek Yöntem:

1- Resmi dikkatle inceleyerek gördüklerini anlatması kompozisyondaki konuyu ifadelendirmesi istenir. Yapıt hakkındaki genel izlenimini aktarması sağlanır.

2-Kompozisyonun resmin eleman ve ilkeleri açısından incelenmesine geçilirken çocuk aşama aşama konudan uzaklaştırılacaktır. Resmin görsel diline doğru gidiş sağlanır. Çizgi, Leke, Renk, Nokta, gibi elemanlar ile dokunun yüzeyde dağılımı yada öncelikle hangisinin kullanıldığına dikkat çekilir. Bu elemanların hangi estetik ilkelere göre kurgulandığı sorularla bulunmaya çalışılır.

Bu aşamada öğrenciyi resim üzerine düşündürmek; hakim rengi, formu, dengeyi, nasıl sağladığını sorularla buldurmak amaçtır. Resimle baştan duygusal bir bağ kuran öğrenci, artık resme ussal bir yapıyla bakmayı öğrenmektedir.

3- Son aşamada incelemenin sonunda yoruma gidilir. Eserdeki biçimlerin diliyle yorumlama yapıtın özü ile ilgili bulgulardır. Bu aşama problem çözmenin –buldum- denildiği aşamasıdır. Öğretmen öğrencilere sorular sorarak sanatçının eserde anlatmak istediği mesajı buldurmaya çalışır. Yapıtın içeriğinin algılanması zihinsel bir çabayı gerektirir. Eğer bu çözümleme sağlanırsa problem çözülmüş demektir.

Sanat Eseri Analizi Yukarıda anlatıldığı gibi, önce bir eser üzerinde sınıfça değerlendirme ile başlayıp, sonrasında bireysel olarak seçilen eser üzerinde yapılan uygulamayla devam etmelidir

.Bu uygulama içinde:

1-kompozisyonun çizgisel şeması

2-Kompozisyonun Açık-koyu Değerler ve Ritimleri-

3-Açık-Orta-Koyu Değerlerine bağlı renklerin incelenmesi

4-Kompozisyonun açık-orta-koyu değerleri yerine farklı malzemeler kullanarak bütüne varma.

Temel Sanat Eğitimi içinde Eser Analizi, bakmak ile görmek arasındaki farkı öğretecek; eleştirel bakış açısı kazandıracak; gerek kendi çalışmasında gerekse arkadaşlarının çalışmalarında yapıtın dili açısından sorgulamayı öğrenecektir. Ayrıca sanat tarihinde figüratif, soyut, kavramsal tüm çalışmaları değerlendirirken belli kavramlara dayandırma bilincini verecektir.

Sonsöz

Sonuç Bölümünde genel çerçeveyi belirlemeye çalıştığımız yaklaşım içinde, Temel Sanat Eğitiminin Eleman ve İlkeleri ile Sanat Eseri Analizini içine alan öğretim modelini öğrenciyi, doğayı ve sanat tarihini, ele alarak işlemenin -özelden genele- giden bir sistem içinde verilmesinin gereği savunuldu.

Bu yaklaşım içinde Sanat Eseri Analizi sistemli bir şekilde ayrıca ele alınırken; Görsel Elemanlar ile biçimlendirilen yüzeylerde yine sanat tarihi örnekleri konuyu destekleyen unsur olarak ele alındı.

Temel Sanat Eğitiminin düşünsel süreç ile beslenen uygulamaların geleceğe yönelik bir eğitimi kapsadığı düşüncesiyle, konuyu kavramak ile düşünsel sürecin başlaması ve uygulamanın bunun üzerine kurulması fikrine varıldı.

Ayrıca bu eğitimin tüm süreçlerde bir farketme farketirme ,değiştirme yaklaşımı içinde sanat eğitimcisininde öncelikle öğrenciyi farketmesi sonra, uygulamalar içinde, öğrencinin kendi kendini farketmesini sağlaması, tüm süreçler içinde, bu yaklaşımın duyurucu yönünü oluşturacaktır.

Tez'in genel kapsamında alınan sistem değişikliği, Resim eğitimini çok boyutluluk içinde ele alarak, düşünen, üreten bir neslin yetişmesi için bir öneri getirilmeye çalışılmıştır. Bu yöntemin diğer çalışmalara ışık tutacağı ve Temel Sanat Eğitimi uygulamalarını ödev mantığından uzaklaştırıp, eğitimcileri kendi uygulamaları üzerine düşündürebilmekte sonuçlarından bir diğeridir.

KAYNAKLAR

(1)SAN; İ.,1983,"Sanat Eğitimi Kuramları",Tan Yayınları,İst., , s:57-58

(2)BÜYÜKİŞLEYEN;M:Z:;1977,"Sanat ve İş Eğitimi Metodu"Yaygın Yüksek Eğitim Kurumu, Ankara

(3)WINGLER,M.Hans.,Bauhaus,The MIT Press,1969,s.8

KABAŞ;Ö., "Tüm Çevresel Gerçeklik",İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Yayınları,No:69,s:100

(4) LOWENFELD,V.,Britten.,L., 1965 Creative and Mental Growt .(4.B) The Macmillan Co., London.

KIRIŞLIOĞLU,O.T.,1991, "Sanatta Eğitim Görmek, Anlamak, Yaratmak" Demircioğlu Matbaacılık Ankara s:28

(5) SAN,İnci. 1977 "Sanatsal Yaratma ve Çocukta Yaratıcılık"
Türkiye İş Bankası Yayınları,Ankara, ,s:6-7

(6) READ,H.,Education Trough Art Faber and Faber London
Kırışlioğlu,O.T.,a.g.e.,s:30

(7) KIRIŞLIOĞLU O.,T.,a.e., s:32

(8) BİNGÖL,Yüksel. 1985 "Bauhaus ve Endüstriyel Gelişmenin Sanat Eğitime Etkileri"
Boyut Dergisi,Sayı:32, s:25

(9)ae s.26

(10) SAUS MAREZ,M,Dö,"1966 Basic Desing,"The Dynamics of Visual Form"Stüdio Vista.,London

KIRIŞLIOĞLU, O.T.,a.g.e., s:34

(11)BİNGÖL, Y.,a.g.e.,s:26

(12) KABAŞ,Ö.,a.g.e.,s:121

(13)ÇEKİL;Cengiz, “Sanat Eğitimi ve Temel Sanat Eğitimi”
Güzel Sanatlar Fakültelerinde Temel Sanat Eğitimi Semineri 2Kasım 1989 Hacettepe
Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları:10, s:

(14)KIRIŞLIOĞLU, O.,T. a.e., s:34-35

(15) GÖKAYDIN, N. “Amaç Çocuğun ve Gencin Yaratıcı Gücünü ve Estetik Sezgisini
Geliştirmek Olmalıdır”, Milli Eğitim Dergisi, Temmuz-Ağustos—Eylül 1996, sayı:131

(16)ÖZKIRIMLI,A.,Türkiye’de Sanat Eğitimi Uygulamalarının Sorunları ve Çözüm
Önerileri, Türkiye’de Sanat Eğitimi Sempozyumu, -2- , 22-25 Ekim 1979, İst. Devlet
Güzel Sanatlar ,Akademisi Planlama, Programlama Gurubu.

(17) KIRIŞLIOĞLU,O.T.,a. g. e. ,s:43

(18) YILDIRIM,A., 1991 Ortaokullarda Resim Eğitiminin Davranışsal ve Toplumsal
Boyutu,*Yüksek Lisans Tezi*,Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,İstanbul.

(19) a.e.

(20)ASLIER,M.,1985 Sanat Eğitiminin Çağdaş Boyutları,2.İstanbul Sanat
Bayramı,Türkiye Sanat Eğitimi Sempozyumu 25-27 Nisan

(21)İLHAN,A.Ç.,Okul Öncesi Eğitim Programlarında Resim Dersinin Yeri, Anadolu
Sanat Dergisi,s:59,

(22) a.e.

(23) Lise Müfredat Programı,Ankara, 1987,s:363
Ayhan,M., 1992. Ortaöğretimde Resim dersinin diğer derslere etkisi, *Yüksek Lisans
Tezi*, Marmara Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.”

(24) CEMAL A. 18/12/1997, Politik Olmayan Sanatın Kısırlığı, Cumhuriyet Gazetesi, ,
s:13

(25) GÜÇLÜ,A.,1987 Üniversitede Spor yada Sanat, Milliyet Sanat Dergisi,sayı:162, s:2

(26) a.e.,s:3,

(27) GÜRER,:L.,”Temel Tasarım”,1990,İstanbul Teknik Üniversitesi Kütüphanesi , sayı:1419, İstanbul Teknik Üniversitesi Matbaası, ,s:21

(28) AKDENİZ H., AKSEL E.,1989,”Güzel Sanatlar Fakültelerinde Temel Sanat Eğitimi Üzerine Düşünceler ve Bir Bakış Açısı”,Güzel Sanat Fakültelerinde Temel Sanat Eğitimi Semineri, ,Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları10,s:12

(29)ERSOY; A.:, “Sanat Kavramlarına Giriş”, Beta Basım/Yayım Dağıtım,İst.,s:126

(30)ÖZER;M. 8-5-1998 Marmara Güzel Sanatlar Fakültesi Öğretim Görevlisi,Görüşme,

(31)SÖZEN; M.; TANYELİ;U.; 1992,“Sanat Kavramları ve Terimleri Sözlüğü”,Remzi Kitabevi,İst.,s:173

(32)MÜLAYİM;S.;”Sanata Giriş”, 1989,Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi Yayınları:2, İst.,s:74

(33)GENÇ, A.;SİPAHİOĞLU;A.; 1990,“Görsel Algılama, Sanatta Yaratıcı Süreç”,Sergi Yayınevi,İzmir, s.70

(34)ÖZEK; V.; “Mimari Mekanın Organizasyonunda Temel Tasarın Yeri”, Trakya Üniversitesi Mimarlık Mühendislik Bölümü Yayınları,s:44

(35)Ersoy,A.,a.g.e.,s:135

(36)KUTLUĞ; 1994,N.,Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi,Resim İş Eğitimi Bölümü Ders Notları,

EKLER

RESİM 1 (LİSE 1)

MODELDEN DESEN ÇALIŞMA

A Sanatın Gerekliliği

- a-Güzel sanatlar ve dalları,
- b-Resmin güzel sanatlar içindeki yeri,
- c-Toplumların gelişiminde güzel sanatların yeri,
- d-Sanat eserlerinin korunması.

B Sanat Eserlerini İnceleme

- a-Madde ve Teknik
- b-Konu
- c-Figürlerin Durumu
- d-Form ve İnşa
- e-Öz

C Çizgi

- a-Çizgi tanımı ve değerleri
- b-Çizgi çeşitleri ve anlamları
- c-Çizgi ve form
- d-Çizgi ve doku
- e-Ritmik hareketlerle, çizgilerle yüzey oluşturma
- f-Yüzeyde açık koyu oluşturma
- g-Eğri ve düz çizgilerle yüzey oluşturma

D İnsan Figürü

- a-Oran, ölçü

- b- Hareket
- c- Denge
- d- Kompozisyon
- e- Açık-Koyu
- f- (Perspektif) Rakursi
- g- Kroki
- h- Etütler

E Leke

- a. Leke değerleri
- b. Lekenin yüzey üzerinde dağılım etkisi

F Renk

- a-Renge geçiş
- b-Renklerin tanımı ve özellikleri
- 1.12li Renk çemberi
- 2. Ana renkler
- 3. Ara renkler
- 4. Renk kontrastları
- 5.Sıcak , soğuk ve nötr renkler
- 6. Renklerde uyum
- 7. Renklerin duygusal özellikleri
- 8. Renk terimleri
- 9. Renk ve leke ilişkisi
- 10.Renk ve hacim ilişkisi
- 11.Renk perspektifi

G Uygulama çalışmaları

- a. Desen çalışması
- b. Modelden desen çalışması
- c. Portre
- d. Figür etütleri
- e. Renkli figür çalışmaları

RESİM 2 (LİSE 2)

TEMEL SANAT EĞİTİMİNDE RENK BİLGİSİ, SANAT ESERLERİNE YAKLAŞIM

A Sanatın Gerekliliği

- a-Güzel sanatlar ve dalları
- b-Resmin güzel sanatlar içindeki yeri
- c-Toplumların değişiminde güzel sanatların yeri
- d-Sanat eserlerinin korunması

B Sanat Eserlerini İnceleme

- a-Madde ve teknik
- b-Konu
- c-Figürlerin durumu
- d-Form ve İnşa
- e-Öz

C Nokta-Çizgi-Doku

- a-Noktanın tanımı, fonksiyonu
- b-Çizginin tanımı ve çeşitleri
 - 1-Düz Çizgi
 - 2-Kırık çizgi
 - 3-Eğri çizgi
- c-Dokunun tanımı, önemi
- d-Dokunun çeşitleri

D Leke

a-Leke değerleri

b-Lekenin yüzey üzerinde dağılım etkisi

E-Renk Bilgisi

a-Renge geçiş (tek renk)

b-Renklerin tanımı ve özellikleri

1-12li renk emberi

2-Ana renkler

3-Ara renkler

4-Renk kontrastı

5-Sıcak, soğuk ve nötr renkler

6-Renkler uyumu (armoni)

7-Renklerin duygusal zellikleri

8-Renk teriml

9-Renk ve leke ilişkisi

10-Renk ve hacim ilişkisi

11-Renk perspektifi

12-Boyama teknikleri bilgisi

F-Renklendirme

a-Doğal objelerden etüt çalışması

b-Kompozisyon alışması

c-Yorumlama

RESİM 3 (LİSE 3)

TEMEL SANAT EĞİTİMİ VE GRAFİK TASARIMI

A Sanatın Gerekliliği

- a-Güzel sanatlar ve dalları
- b-Resmin güzel sanatlar içindeki yeri
- c-Toplumların gelişiminde güzel sanatların yeri ve önemi
- d-Sanat eserlerinin korunması

B Sanat Eserlerini İnceleme

- a-Madde ve teknik
- b- Konu
- c-Figürlerin durumu
- d-Form ve inşa
- e-Öz

C Nokta – Çizgi – Doku

- a-Noktanın tanımı, fonksiyonu
- b-Çizginin tanımı ve çeşitleri
 - 1.Düz çizgi
 - 2.Eğri çizgi
 - 3.Kırık çizgi
- c-Dokunun tanımı ve önemi
- d-Dokunun çeşitleri

D Leke

- a-Leke değerleri (koyu, orta, açık)
- b-Lekenin yüzey üzerinde dağılım etkisi

C Renk Bilgisi

a-Renge geçiş (Tek renk)

b-Renklerin tanıımı ve özellikleri

12 li renk eşitleri

1-Ana renkler

2-Ara renkler

3-Kontrast renkler

4-Sıcak, soğuk, nötr renkler

5-Reklerde uyum

6-Renk planları

7-Renklerin insanlar üzerindeki ruhsal etkileri

8-Doku

F Kompozisyon

a-ölçü

b-Denge

c-Ritm

d-Perspektif

G Baskı Resim

a-Mono ve şablon baskı

b-Linol baskı

c-Ağaç baskı

d-Taş baskı

e-lpek baskı

f-Metal baskı ve gravür

H Grafik Tasarım

a-Reklam grafiği

b-Kıtap resimleme

RESİM 4

YAĞLIBOYA RESİM ÇALIŞMALARI

A Sanatın Gerekliliği

- a-Güzel Sanatlar ve Dalları
- b-Resmin güzel sanatlar içindeki yeri
- c- Toplumların gelişiminde güzel sanatların yeri
- d-Sanat eserlerinin korunması

Sanat Eserlerini İnceleme

- a-Madde ve Teknik
- b-Konu
- c-Figürlerin durumu
- d-Form ve inşaa
- e-Öz

B- Nokta,Çizgi, Doku

- a-Noktanın tanımı , fonksiyonu
- b-Çizginin tanımı
- Kırık çizgi
- Düz çizgi
- Eğri çizgi
- c-Dokunun tanımı
- d- Doku çeşitleri

C LEKE

- a-Leke değerleri
- b-Lekenin yüzey üzerindeki dağılım etkisi

D Renk Bilgisi

- a-Renge geçiş d-Dokunun eşitleri
- b-Renklerin tanımı ve özellikleri
- 1-12 li renk emberi
- 2- Ana Renkler- Ara Renkler
- 3-Komplemanter-Kontrast renkler
- 4-Sıcak soğuk ve nötr renkler
- 5-Renklerde uyum
- 6-Renklerin duygusal zellikleri
- 7-Renk terimleri
- 8-Renk ve hacim
- 9-Renk perspektifi
- 10- Boyama teknikleri bilgisi

E Sanat Eserlerini İnceleme

- a-Madde ve teknik
- b-Konu
- c-Figürlerin durumu
- d-Form ve inşa
- e-z

F Dünya Sanat Tarihi ve ağdaş Sanat Akımları

G .Yağlıboya Resim alışmalarında

Kullanılan Malzemeler

- a-Tuval hazırlığı.
- b-Yağlıboya
- c-Yağlıboya fırçası
- e-Spatül

H-Tasarlama ve Uygulama

- a-Etüt alışması
- b-Kompozisyon alışması
- c-Yorumlama
- d-Sonuçlandırma

RESİM 5

ÜÇ BOYUTLU ÇALIŞMALAR

A-Sanatın Gerekliiliği

a-Güzel Sanatlar ve Dalları

b-Heykelin Güzel Sanatlar İçindeki Yeri

c-Toplumların Gelişiminde Güzel Sanatların Yeri

B- Sanat Eserlerini İnceleme

1-Resimde:

a-Madde ve Teknik

b-Konu

c-Figürlerin durumu

d-Form ve İnşa

2-Üç Boyutlu Çalışmalarda:

a-Madde ve Teknik

b-Konu

c-Hareket

d-Denge

e-Negatif ve Pozitif

f-Doku

e-Öz

C-Leke

a-Leke Değerleri

b-Lekenin Yüzey Üzerindeki Dağılım Etkisi

D-Renk Armonileri

E-Çizgi

a-Çizginin Tanımı ve Değerleri

b-Çizgi çeşitleri ve Anlamları

c-Çizgi ve Form

d-Çizgi ve Doku

e-Ritmik Hareketlerle ,çizgilerle yüzey oluşturma

- f-Yüzeyde açık-koyu oluşturma
- g-Eğri ve düz çizgilerle yüzey oluşturma

F-Yerli ve Yabancı Sanatçı ve Sanatçı Hakkında Bilgi

H-Tasarılama ve Uygulama

- a-malzeme tartımı ve form-madde ilişkisi
- b-Etüt çalışması
- c-Kompozisyon çalışması
- d-Yorumlama
- e-Sonuçlandırma

